

**Overzicht rekenkameronderzoeken
2003 tot juni 2018**

INHOUDSOPGAVE

H1 Onderzoeken 2014-2018	4
1.1 Onderzoek jeugdhulpveld (decentralisaties#3) Lopend.....	4
1.2 Onderzoek eigen kracht in het Amersfoortse sociale domein (decentralisaties#4)	5
1.3 Onderzoek terugkeer ex-gedetineerden.....	6
1.4 Onderzoek effectiviteit en efficiëntie sociale wijkteams Amersfoort (decentralisaties#2).....	7
1.5 Onderzoek effectiviteit integratiebeleid gemeente Amersfoort.....	8
1.6 Onderzoek vestigingsbeleid bedrijven	11
1.7 Onderzoek doelstellingen, risico's en kansen in het sociaal domein (decentralisatie#1).....	11
1.8 Onderzoek doeltreffendheid en doelmatigheid IT-investeringen	12
1.9 Onderzoek effectiviteit van fraudebestrijding bijstandsuitkeringen	13
1.10 Oriëntatie status 213a-onderzoek.....	14
1.11 Onderzoek actief burgerschap in Amersfoort.....	15
1.12 Meelees-brief n.a.v. Raadsinformatiebrief 2014-050: een rapportage naar aanleiding van het rekenkameronderzoek afhandeling klachten en bezwaren.....	15
1.13 Oriëntatie begraafplaatsen en crematorium.....	16
H2 Onderzoeken 2010-2014	17
2.1 Onderzoek afhandeling klachten en bezwaren.....	17
2.2 Onderzoek governance en verbonden partijen	18
2.3 Onderzoek toezicht kwaliteit kinderopvang + Nazorgonderzoek Gemeentelijke taken toezicht kwaliteit Amersfoortse kinderopvang.....	19
2.4 Onderzoek integriteitbeleid	21
2.5 Onderzoek Treasury.....	21
2.6 Follow up Quick Scan Jaarstukken 2010.....	23
2.7 Onderzoek Inburgering en Integratie.....	23
2.8 Onderzoek Gemeentewater en Uitkomst blik op opvolging aanbevelingen.....	24
2.9 Meelezen proef permanente beleidsevaluatie	25

2.10 Oriëntatie leegstand kantoren Amersfoort	26
2.11 Oriëntatie Wmo + Onderzoek Wmo in Amersfoort: individuele voorzieningen	27
2.12 Onderzoeksreeks doorwerking aanbevelingen rekenkameronderzoeken	29
2.13 Onderzoek afhandeling klachten en bezwaren	30
2.14 Onderzoek Governance en verbonden partijen gemeente Amersfoort	31
H3 Onderzoeken van vóór 2010.....	33
3.1 Overzicht onderzoeken van vóór 2010.....	33

H1 ONDERZOEKEN 2014-2018

In dit hoofdstuk biedt de rekenkamer informatie over de onderzoeken die tot nu toe in de raadsperiode 2014-2018 zijn gepubliceerd en over de onderzoeken die in die periode of direct daarna in 2018 zijn opgestart.

Bij een aantal onderzoeken wordt voor zover mogelijk ook de stand van zaken van de uitvoering van de door de raad overgenomen aanbevelingen gegeven. Dit zijn de onderzoeken die in het jaarverslag van 2017 waren opgenomen, in dat jaarverslag was dat een nieuw opgenomen onderdeel. Sinds 2017 heeft Amersfoort een auditcommissie. In de verordening daarvan is opgenomen dat de auditcommissie het als een van haar taken ziet dat zij overlegt en adviseert over de opvolging van door de raad overgenomen aanbevelingen voortvloeiend uit rekenkameronderzoeken (artikel 2 lid g verordening auditcommissie, vastgesteld tijdens het Besluit van 12 december 2017). Om de auditcommissie bij te staan in deze taak heeft de rekenkamer in haar jaarverslag over 2017 waar mogelijk de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen opgenomen.

1.1 ONDERZOEK JEUGDHULPVELD (DECENTRALISATIES#3) LOPEND

De rekenkamer heeft extra budget toegewezen gekregen van de gemeenteraad om vier jaar lang onderzoek te doen naar de decentralisaties. De rekenkamer heeft een onderzoek opgestart naar jeugdhulp in Amersfoort. De rekenkamer wil graag weten of het Amersfoortse jeugdhulpveld dusdanig is ingericht dat, voor onderdelen waar onder jeugdigen in Amersfoort de meeste vraag naar is, deze jeugdigen van (of via) de gemeente de juiste, volledige en tijdige hulp kunnen krijgen die zij op grond van de gemeentelijke taken mogen verwachten.

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp: van licht tot zwaar en van vrijwillig kader tot drang en dwang. Denk onder meer aan: ambulante jeugdhulp, jeugd-GGZ, pleegzorg, jeugdzorgplus, jeugdreclassering. In de Jeugdwet staan de taken van gemeenten opgesomd. Zo geldt bijvoorbeeld de jeugdzorgplicht van waaruit gemeenten moeten zorgen dat jeugdigen advies krijgen over welke hulp het beste bij hen past, hen helpen de goede vorm te kiezen en zorgen dat de gekozen jeugdhulp ook echt beschikbaar is. Ook hebben de gemeenten bijvoorbeeld als taak te zorgen voor jeugdhulpaanbieders van goede kwaliteit.

Het doel van het rekenkameronderzoek is om een bijdrage te leveren aan het verder verbeteren van het Amersfoortse jeugdhulpveld. Het onderzoek vertrekt niet vanuit het Amersfoortse beleid maar vanuit de vraagkant. Het startpunt is het in kaart brengen van de vraag aan jeugdhulp onder Amersfoortse jeugdigen en gezinnen. Daarbij wordt ook gekeken naar de hulpvraag waar zij zich zelf (nog) niet bewust van zijn maar die wel wordt gezien door bijvoorbeeld huisarts en onderwijs. Vervolgens maakt de rekenkamer een selectie van de belangrijkste soorten hulpvragen in Amersfoort en gaat daarvoor bekijken wat er beschikbaar is aan hulp en hoe jeugdigen en gezinnen bij die hulp terecht komen. Daarna richt de rekenkamer zich op de vraag of het aanbod dat voor deze soorten hulpvragen voorhanden is juist, volledig en tijdig is. Met daarbij de vraag of de gemeente, de jeugdhulpaanbieders en andere stakeholders dat zelf ook voldoende in beeld hebben.

Het onderzoek heeft een verwachte doorlooptijd van ongeveer een half jaar. Voor het plan van aanpak zie www.amersfoort.nl/rekenkamer.

1.2 ONDERZOEK EIGEN KRACHT IN HET AMERSFOORTSE SOCIALE DOMEIN (DECENTRALISATIES#4)

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het begrip 'eigen kracht'. Een begrip dat vaak gebruikt wordt als we het hebben over zorg en ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. De rekenkamer heeft het begrip onderzocht omdat het als een rode draad door het sociaal domein loopt. Op dinsdag 6 november is het rekenkamerrapport aangeboden aan de voorzitter van de gemeenteraad.

In het sociaal domein is de laatste jaren de nadruk verschoven van een focus op de beperkingen die mensen belemmeren, naar meer aandacht voor de capaciteiten die mensen wél hebben en hoe deze zo goed mogelijk kunnen worden ondersteund en aangevuld. De gemeente heeft daarin een grote rol - vanwege haar verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de jeugdwet, de Wmo en de participatiewet. In die wetten wordt veel nadruk gelegd op de 'eigen kracht' van mensen: de overheid vindt het belangrijk dat iedereen zo veel mogelijk voor zichzelf kan zorgen. Maar wat is dat eigenlijk, 'eigen kracht'? Wat verstaan de gemeente en professionals in het Amersfoortse sociaal domein daaronder? En wat betekent dat voor de toegankelijkheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning? Deze vragen stonden centraal in dit rekenkameronderzoek. Het onderzoek toetst niet of 'eigen kracht' wordt ingevuld volgens de norm, want die norm is er niet. Het verkent hoe 'eigen kracht' in de praktijk wordt ingevuld en wat daar de gevolgen van kunnen zijn.

Het onderzoek laat zien dat er geen heldere beschrijving is van wat de gemeente en professionals onder 'eigen kracht' verstaan. Ook de gemeentelijke beleidskaders geven hier geen duidelijkheid over. In het beleid van de gemeente is vooral aandacht voor de sociale omgeving, dat is één onderdeel van 'eigen kracht'. Er is echter minder aandacht voor de andere drie onderdelen van eigen kracht, namelijk: wat mensen kunnen en weten, wat zij willen én de mate waarin zij in staat zijn op hun eigen gedrag te reflecteren en dat te veranderen.

Uiteindelijk draait het natuurlijk niet om beleid of uitvoeringskaders, maar om de praktijk. Wat verstaan de professionals die met cliënten werken, zelf onder 'eigen kracht'? Wat verwachten ze van cliënten? En is dat reëel? Dit is onderzocht door casussen voor te leggen aan uitvoerend professionals en aan cliëntvertegenwoordigers. Het ging om fictieve casussen, maar wel gebaseerd op echt bestaande problemen in Amersfoort.

Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat de professionele hulpverleners, die moeten beoordelen welke hulp en ondersteuning mensen nodig hebben, in de praktijk wél breder kijken dan alleen naar de sociale omgeving. Er zijn ook geen grote verschillen geconstateerd in de manier waarop hulpverleners vanuit verschillende organisaties naar een hulpvraag kijken. Zij kijken naar alle vier de onderdelen van eigen kracht. Ze hebben oog voor de beperkingen van cliënten, en voor wat cliënten en hun netwerk aankunnen.

De rekenkamer ziet dat professionals veel aandacht besteden aan het gesprek met de hulpvragers. Zij zoeken naar de 'vraag achter de vraag' om de hele situatie zo goed mogelijk in beeld te krijgen. Maar in de praktijk van de hulpverlening is het niet makkelijk om het begrip 'eigen kracht' centraal te stellen. Hulpverleners moeten constant zoeken naar de juiste balans, want aan de ene kant wordt

een beroep gedaan op wat iemand kan en wil, terwijl het aan de andere kant nu juist gaat om mensen met een (tijdelijk) gebrék aan eigen kracht.

Uit het rekenkameronderzoek blijkt nog een ander, meer algemeen punt van zorg: ondanks alle inspanningen, is de toegang tot zorg en ondersteuning nog niet voor iedereen makkelijk te vinden. Dat geldt bijvoorbeeld voor mensen die laaggeletterd zijn en mensen met een migratieachtergrond.

De rekenkamer doet aanbevelingen om de invulling van het begrip 'eigen kracht' in Amersfoort te verbeteren. De rekenkamer adviseert de gemeente te blijven werken aan de laagdrempeligheid en vindbaarheid van de toegang tot zorg en ondersteuning, met bijzondere aandacht voor inwoners met een beperking, voor mantelzorgers, voor inwoners met een migratie-achtergrond en voor mensen die moeite hebben met de Nederlandse taal. De rekenkamer adviseert ook om in het gemeentelijk beleid aandacht te geven aan de volle breedte van het begrip 'eigen kracht' - en om oog te hebben voor de interne tegenstrijdigheden die achter dit begrip schuil kunnen gaan. Daarnaast adviseert de rekenkamer aan de gemeente en de betrokken organisaties om in een gezamenlijk leerproces te werken aan de invulling van het begrip 'eigen kracht' in de praktijk, zodat de professionals op de werkvloer het gemeentelijk beleid zo goed mogelijk kunnen uitvoeren.

Het plan van aanpak, het rapport en de compilatie zijn te vinden op www.amersfoort.nl/rekenkamer.

1.3 ONDERZOEK TERUGKEER EX-GEDETINEERDEN

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de nazorg aan ex-gedetineerden die terugkeren in de Amersfoortse samenleving. De rekenkamer heeft voor de uitvoering van het onderzoek het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) in de arm genomen. Het rekenkamerrapport is op 14 februari 2017 aan de gemeenteraad aangeboden. Ook is er een compilatie gemaakt van de uitkomsten van het onderzoek. Beide stukken zijn te vinden op www.amersfoort.nl/rekenkamer.

Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat het Amersfoortse nazorgbeleid diverse succesfactoren kent. Zo zijn de lijnen tussen de betrokken instanties kort en is het onderling vertrouwen groot. De gemeente kan met ketenpartners realistische en uitvoerbare afspraken maken en indien nodig wordt maatwerk geleverd. In de overleggen voor specifieke doelgroepen van ex-gedetineerden, worden problemen snel en doelgericht aangepakt. Ook het pragmatisme en de doortastendheid van het gemeentelijke coördinatiepunt nazorg bevorderen een doelgerichte ondersteuning.

De rekenkamer ziet ook knelpunten en aandachtspunten. Zo is het nazorgbeleid kwetsbaar, omdat het sterk afhankelijk is van (enkele) personen in bepaalde functies. Een ander aandachtspunt is dat de werkwijzen op het gebied van privacy bij de betrokken organisaties verschillen. Daarnaast vindt de rekenkamer het kwetsbaar dat de Amersfoortse aanpak niet op één plek schriftelijk is vastgelegd, waardoor het spoor van nazorg niet goed kan worden gevolgd. Daarnaast is geconstateerd dat bezuinigingen bij de gemeente en bij de Dienst Justitiële Instellingen invloed hebben op het nazorgproces. Ook wat betreft het onderdak van ex-gedetineerden zijn er knelpunten en aandachtspunten. Er is (te) weinig specifieke woonruimte voor ex-gedetineerden, waardoor het lastig is om mensen zorgvuldig en op de juiste plek onder te brengen. Daarnaast kiest Amersfoort ervoor om kort-gedetineerden (<6 maanden) niet te ondersteunen door hun huur tijdelijk door te

betalen uit de bijzondere bijstand, waardoor zij een groter risico lopen hun bestaande onderdak kwijt te raken.

Verder hebben (ex-)gedetineerden dikwijls te maken met schulden en met zorgbehoefte op meerdere terreinen. De aanpak van schuldenproblematiek en de continuïteit en afstemming van zorg blijken echter ingewikkeld, zowel tijdens als na de detentie. Een laatste knelpunt is het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid van ex-gedetineerden. Het is bepaald niet vanzelfsprekend dat zij die verantwoordelijkheid zelf (kunnen) oppakken, maar nazorg werkt alleen als zij gemotiveerd zijn. Tot slot is het de rekenkamer opgevallen, dat de gemeente bij kortdurende detenties (korter dan drie maanden) in beginsel geen nazorg verleent, tenzij een ex-gedetineerde in een speciale doelgroep valt of zelf een beroep doet op ondersteuning.

De rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek een aantal aanbevelingen gedaan. Zij adviseert om de aanpak van nazorg, de afspraken met organisaties en het spoor van nazorg centraal vast te leggen. Ook zouden, om een effectieve aanpak te bevorderen, met betrokken organisaties afspraken moeten worden gemaakt over het uitwisselen van gegevens. Daarnaast adviseert de rekenkamer om op enkele onderdelen het gemeentelijk beleid te heroverwegen. Dit betreft: de doelgroepen en de gewenste resultaten van de nazorg ten opzichte van de beschikbare middelen en daarnaast de beslissing om bij kortdurende detentie geen huur door te betalen. Wat betreft voorzieningen voor ex-gedetineerden raadt de rekenkamer het college aan te onderzoeken hoe de doelgroep makkelijker en sneller kan worden gehuisvest en in gesprek met betrokken organisaties na te gaan hoe de continuïteit van zorg, ook tijdens detentie, kan worden verbeterd. Tot slot beveelt de rekenkamer aan om de motivatie van ex-gedetineerden te betrekken bij de nazorg.

De gemeenteraad heeft het onderzoeksrapport besproken tijdens De Ronde van 14 maart 2017. Op 4 april 2017 heeft de gemeenteraad tijdens Het Besluit de aanbevelingen overgenomen. Ook is er bij dat raadsvoorstel van de rekenkamer de [Motie: maatjes voor ex-gedetineerden](#) ingediend, deze is ook aangenomen.

De rekenkamer heeft contact gehad met de desbetreffende afdeling over de stand van zaken van de uitvoering van de aangenomen aanbevelingen. Zie hiervoor het jaarverslag van de rekenkamer over het jaar 2017, dit is te vinden op de website.

1.4 ONDERZOEK EFFECTIVITEIT EN EFFICIËNTIE SOCIALE WIJKTEAMS AMERSFOORT (DECENTRALISATIES#2)

De rekenkamer heeft extra budget toegewezen gekregen van de gemeenteraad om vier jaar lang onderzoek te doen naar de decentralisaties. De rekenkamer heeft in 2017 het tweede onderzoek, naar de effectiviteit en efficiëntie van de sociale wijkteams, afgerond. De rekenkamer heeft voor de uitvoering van het onderzoek Panteia in de arm genomen. Op 26 september 2017 is het rekenkamerrapport en de compilatie van het onderzoek aangeboden aan de plv. voorzitter van de gemeenteraad. Voor beide stukken zie www.amersfoort.nl/rekenkamer.

Met de decentralisaties in het sociale domein is veel veranderd per 1 januari 2015. Sinds die datum hebben gemeenten er veel taken en verantwoordelijkheden bij gekregen. Ook voor inwoners zijn veranderingen merkbaar, er wordt meer van hen zelf verwacht. Om de decentralisaties invulling te

geven is in Amersfoort gewerkt aan een nieuwe structuur voor het sociale domein, met daarbij een belangrijke rol voor de negen sociale wijkteams.

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de sociale wijkteams. Uit het onderzoek is gebleken dat professionals de wijkteams als een waardevolle aanvulling zien. Ook is gebleken dat cliënten over het algemeen tevreden zijn met de sociale wijkteams. Het is duidelijk dat de sociale wijkteams draaiende zijn, echter is ook gebleken dat het ontwikkelingsproces nog volop gaande is. Dat is op punten ook terug te zien in de uitvoering. Dat de wijkteams nog voor uitdagingen staan vindt de rekenkamer begrijpelijk gezien de fase waarin zij zich bevinden.

De rekenkamer doet enkele aanbevelingen om de bekendheid en de bereikbaarheid van de wijkteams te vergroten. Daarnaast doet de rekenkamer diverse aanbevelingen om de werkprocessen van de wijkteams en de samenwerking met andere partijen in het sociale domein verder te verbeteren. Tot slot beveelt de rekenkamer het college aan om over een jaar (i.c. eind 2018), na uitvoering van de diverse aanbevelingen uit het rekenkamerrapport en na inzet van extra geld dat de gemeenteraad beschikbaar heeft gesteld, de werkdruk van de wijkteams te analyseren en indien nodig aanvullende maatregelen te nemen om de werkdruk te verlagen.

De gemeenteraad heeft het onderzoeksrapport besproken tijdens De Ronde van 7 november 2017. Op 21 november 2017 heeft de gemeenteraad tijdens Het Besluit de aanbevelingen overgenomen. Vanuit de gemeenteraad is een motie ingediend, [Motie: Op naar bereikbare en laagdrempelige wijkteams!](#). Deze motie is aangehouden om de druk op de ketel te houden.

Omdat het onderzoek recent is opgeleverd heeft de rekenkamer nog geen gedetailleerde navraag gedaan naar de uitvoering van de aanbevelingen, dit zal in het jaarverslag over 2018 opgenomen worden. Op 31 januari 2018 is een raadsinformatiebrief gepubliceerd over hoe het college de aanbevelingen wil gaan uitvoeren: [RIB 2018-006 Aanpak aanbevelingen rekenkamerrapport Effectiviteit en Efficiëntie Sociale Wijkteams Amersfoort](#).

1.5 ONDERZOEK EFFECTIVITEIT INTEGRATIEBELEID GEMEENTE AMERSFOORT

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar het integratiebeleid van de gemeente. De rekenkamer wilde met het onderzoek inzicht krijgen in hoe integratie tegenwoordig is vormgegeven. De rekenkamer heeft voor de uitvoering van het onderzoek Regioplan in de arm genomen. Op 12 december 2017 is het rekenkamerrapport aangeboden aan de voorzitter van de gemeenteraad. Het rapport en de compilatie zijn te vinden op www.amersfoort.nl/rekenkamer.

Integratie is tegenwoordig geen apart beleidsveld meer maar verweven in diverse beleidsvelden. De rekenkamer wilde daar inzicht in krijgen. De thema's huisvesting, taalonderwijs en participatie staan centraal in het onderzoek, omdat deze erg belangrijk zijn voor succesvolle integratie. In het onderzoek is ook gekeken naar de resultaten en naar de financiële middelen die beschikbaar zijn voor integratie. Voor het onderzoek zijn beleidsstukken bestudeerd en gesprekken gevoerd met wethouders en organisaties. Daarnaast is gesproken met nieuwkomers, waaronder statushouders, en met vrijwilligers.

Uit het rekenkameronderzoek blijkt dat het integratiebeleid diverse succesfactoren kent. Bijvoorbeeld de combinatie van hulp aan statushouders bij huisvesting met begeleiding bij praktische zaken. Ook het nauwe contact met woningcorporaties en de gezamenlijke inspanningen om de woningvoorraad te vergroten is van cruciaal belang. Daarnaast is de actieve regie die de gemeente blijft voeren bij inburgering, terwijl gemeenten volgens de wet sinds 2013 hier geen rol meer bij hebben en nieuwkomers zelf verantwoordelijk zijn, positief voor de integratie van nieuwkomers. Door de combinatie van taken bij NVA¹ is inburgering meer dan taalverwerving, door het verplichte aanbod van trajectbegeleiding wordt geïnvesteerd in het participeren in de maatschappij. Ook is er in Amersfoort directe focus op uitstroom naar werk of andere participatie.

De rekenkamer ziet ook belemmeringen. Binnen het thema huisvesting is het tekort aan sociale huisvesting een belemmering. Specifiek ex-AMV'ers (alleenstaande nieuwkomers die net 18 jaar zijn geworden) vinden lastig passende woonruimte. Woningen passen soms niet bij de gezinsgrootte van nieuwkomers en ondanks inspanningen van NVA en corporaties om statushouders gespreid door de stad te huisvesten is er toch enige concentratie. Incidenteel is er overlast, door andere woon- en leefpatronen van sommige groepen statushouders, in het bijzonder Eritreeërs en Somaliërs.

Bij het thema taalonderwijs blijkt dat taallessen niet voldoende zijn om volwaardig te kunnen deelnemen in de maatschappij. Er is behoefte aan extra ondersteuning. Informele taalaanbieders springen hierop in, maar gaan gebukt onder grote belangstelling. Daarnaast zijn niet alle nieuwkomers in beeld bij de taalaanbieders, omdat sommige (vooral gezinsmigranten) zich zelf voorbereiden op het inburgeringsexamen. Onduidelijk is hoe het deze groep vergaat. Tot slot leidt de combinatie van taken bij NVA ertoe dat andere taalaanbieders grotendeels buiten beeld blijven. Inburgeraars hebben een vrije keuze, maar doordat statushouders trajecten volgen bij NVA kiezen zij ook voor de taallessen van NVA.

Bij het thema participatie blijkt uit het onderzoek dat de stap van inburgering naar een vervolgopleiding moeilijk is, vooral door taalvaardigheidseisen die onderwijsinstellingen stellen. De weg voor nieuwkomers naar werk is nog altijd problematisch. Daarnaast is gebleken dat de maatschappelijke begeleiding vanuit NVA niet zonder problemen verloopt. Als gevolg van de soms beperkte tijd van vrijwilligers en stagiairs bij NVA en hun hoge verloop, ontstaan problemen in capaciteit en continuïteit. Ook zijn nieuwkomers zonder uitkering in mindere mate in beeld bij de gemeente en NVA. Onduidelijk is hoe het hen bij de participatie vergaat. Een andere belemmering is dat er onvoldoende participatieplekken (taalstages en werkervaringsplaatsen) zijn voor nieuwkomers. Tot slot vormt ook het feit dat de infrastructuur op wijkniveau (de sociale wijkteams en Indebuurt033) nog in ontwikkeling is een belemmering bij integratie.

De rekenkamer heeft ook naar de resultaten gekeken op de drie thema's. Omdat ook andere factoren meespelen worden de resultaten niet alleen door het beleid bepaald. Hierbij valt te denken aan de beperkte capaciteit bij veel nieuwkomers om snel en op een hoog taalniveau in te burgeren en de beperkte beschikbaarheid van geschikte huisvesting en passend werk voor nieuwkomers. In

---

¹ NVA centrum voor integratie en participatie is door de gemeente gepositioneerd als centrale partij in de uitvoering van het integratiebeleid. NVA is betrokken bij alle thema's uit het onderzoek. NVA biedt trajecten aan nieuwkomers, vooral statushouders, maatschappelijke begeleiding, activiteiten en begeleiding naar participatie. Zowel NVA als een aantal andere partijen bieden taallessen aan.

het onderzoek is ook gekeken naar de middelen voor integratie en de besteding van die gelden. Daarbij is het de rekenkamer opgevallen dat de reserves bij NVA, die opgebouwd zijn uit gemeentelijke subsidies uit het verleden, significant van omvang zijn.

De rekenkamer doet het college van B&W aanbevelingen om het beleid en het proces rond integratie te verbeteren. Deze zijn gericht op het geven van voorlichting over het beschikbare ondersteuningsaanbod, het in kaart brengen van verantwoordelijkheden en het zicht krijgen op nieuwkomers die niet onder de begeleiding van gemeente of NVA vallen. Daarnaast doet de rekenkamer specifieke aanbevelingen voor de huisvesting van nieuwkomers, gericht op passende huisvesting en blijvende alertheid op evenwichtige spreiding over de stad. Ook doet de rekenkamer specifieke aanbevelingen om het formele en informele taalonderwijs te verbeteren. Op het vlak van participatie doet de rekenkamer aanbevelingen om de maatschappelijke begeleiding van de nieuwkomers te verbeteren en actief te blijven inzetten in de bemiddeling naar werk, stages en werkervaringsplekken.

Om te voorkomen dat vrijwilligersorganisaties overbelast raken doet de rekenkamer de aanbeveling om hierover contact met deze organisaties te leggen en te zoeken naar een oplossing. Daarnaast adviseert de rekenkamer om de (mogelijke) rol van Indebuurt033 bij integratie bij het toewijzen van diens subsidies aan wijkinitiatieven na te gaan. Ook beveelt de rekenkamer aan om extra aandacht te schenken aan de meest kwetsbare nieuwkomers. Tot slot beveelt de rekenkamer het college aan om met NVA heldere afspraken te maken over de besteding van de opgebouwde reserves van 3,4 miljoen euro.

De gemeenteraad heeft het onderzoeksrapport op 9 januari 2018 besproken. Hierbij hebben ook insprekers vanuit [Meetup Amersfoort](#) (namens Meetup Amersfoort, Taalkamer Soesterkwartier, Taalgroep Eritrese nieuwkomers en Mee Doen/Spullenhulp, allen lid van Facebookgroep Gastgezin Amersfoort) en [Amersfoort geeft Thuis](#) hun verbeter suggesties voor het integratiebeleid kenbaar gemaakt. De tijd was te kort om alle onderwerpen die naar aanleiding van het rekenkamerrapport ter tafel kwamen te bespreken. Op 23 januari 2018 heeft de gemeenteraad de raadsbehandeling daarom voortgezet. In de tussentijd gaf ook de Stichting Interculturele Participatie en Integratie (SIPI) haar [reactie](#) op rekenkamerrapport aan de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft op 13 februari 2018 tijdens het Besluit de aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen, met inachtneming van amendement [2018-015A "Passende huisvesting voor iedereen, ook voor nieuwkomers"](#). Daarnaast zijn ook een tweetal moties aangenomen: [2018-016M "Wie zijn de nieuwkomers"](#) en [2018-018M "Warme overdracht"](#).

De volgende stap was de rapportage van het college aan de raad over de aanpak van de aanbevelingen. Deze rapportage dient binnen één kwartaal na het overnemen van de aanbevelingen aan de raad te worden aangeboden. Op 20 juni 2018 is via de dagmail de [RIB 2018-062 Aanpak aanbevelingen Rekenkamerrapport Effectiviteit integratiebeleid gemeente Amersfoort](#) aan de gemeenteraad aangeboden.

Op 27 juni 2018 heeft de raad tijdens een rondetafelgesprek gesproken over "Statushouders begeleiden naar werk" en daarbij ook het rekenkameronderzoek betrokken. De wethouder heeft toegezegd "het integratiebeleid (mede n.a.v. het rekenkamerrapport) na de zomer te agenderen om

te bezien of een herijking van het integratiebeleid wenselijk is" (bron: besluitenlijst Ronde 27 juni 2018).

1.6 ONDERZOEK VESTIGINGSBELEID BEDRIJVEN

Dit onderzoek is gezien de drukke onderzoeksagenda van de rekenkamer doorgeschoven van de onderzoeksagenda van 2017 naar die van 2018. Dit onderzoek wordt na het zomerreces opgestart.

1.7 ONDERZOEK DOELSTELLINGEN, RISICO'S EN KANSEN IN HET SOCIAAL DOMEIN (DECENTRALISATIE#1)

De rekenkamer heeft extra budget toegewezen gekregen van de gemeenteraad om vier jaar lang onderzoek te doen naar de decentralisaties. Doordat de provincie Utrecht eind 2014 preventief financieel toezicht had opgelegd aan de gemeente Amersfoort heeft het onderzoek van 2015 een tijdje on hold gestaan. Toen de onder toezichtstelling werd opgeheven kon het onderzoek weer verdere doorgang vinden.

De decentralisaties van de Jeugdwet, de Participatiewet en een deel van de Awbz naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en daarnaast de invoering van de Wet passend onderwijs, hebben geleid tot nieuwe gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden. Dat maakt dat de gemeente veel meer, samen met de uitvoerders, beleid ontwikkelt en ook zelf uitvoert. Grote veranderingen dus, die voor de burgers die het betreft grote gevolgen kunnen hebben. De rekenkamer wilde met het onderzoek de gemeenteraad op hoofdlijnen informeren over de lokale doelstellingen die leidend zijn in het sociaal domein en daarnaast de kansen en de risico's die van invloed zijn op het bereiken daarvan. Het onderzoek leert ook hoe de kansen en risico's kunnen worden aangewend om de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het beleid te optimaliseren. Het rekenkameronderzoek is geen gedetailleerde beleidsanalyse. De rekenkamer heeft gekozen voor een domeinbrede verkenning in het sociaal domein, gericht op doelstellingen en SWOT-analyses met stakeholders (in de vorm van groepsgesprekken met bijvoorbeeld vertegenwoordigers van Ravelijn, ROC, wijkteams, Kwintes, Welzin, Sovee, Samen Veilig, GGD, Amerpoort, RWA/Amfors, VNO-NCW, Workfast). De verkenning biedt inzicht in signalen van stakeholders over sterkten, kansen, zwakten en bedreigingen in het Amersfoortse sociaal domein en over hoe die zich tot elkaar verhouden. De signalen zijn gebaseerd op de (met elkaar in verband gebrachte) meningen uit de groepsgesprekken en op de analyse van de onderzoekers. Naast een analyse van doelstellingen en de actuele stand van zaken daarvan zoals blijkt uit beschikbare documentatie, de eerder genoemde SWOT-analyses en groepsgesprekken met ambtelijk verantwoordelijken, zijn er ook gesprekken gevoerd met raadsleden en betrokken collegeleden.

De rekenkamer heeft naast het onderzoeksrapport een compilatie gemaakt van de uitkomsten van het onderzoek. Met de compilatie leverde de rekenkamer een nieuw product af aan de gemeenteraad en andere belangstellenden. Het doel van het geven van een compilatie is om een snel overzicht te geven van het afgeronde rekenkameronderzoek. De rekenkamer heeft hier positieve reacties op ontvangen en is het sindsdien vaker gaan aanbieden.

De rekenkamer komt naar aanleiding van het onderzoek tot een aantal aanbevelingen richting het college van burgemeester en wethouders. Zo doet zij aanbevelingen gericht op de beoogde verschuiving in zorgvragen en zorgconsumptie naar lichtere vormen van zorg en ondersteuning.

Hierbij wijst zij erop te sturen op een leertraject binnen en tussen de wijkteams. En ook om te blijven investeren in goede laagdrempelige toegang tot zorg en ondersteuning. Met aandacht voor mogelijke zorgmijding als gevolg van (hoge) eigen bijdragen en met aandacht voor afschuifgedrag van financiële lasten tussen gemeenten, zorgverzekeraars en zorgkantoren.

Gericht op de integraliteit van de aanpak beveelt zij daarnaast aan om de samenwerking tussen de uitvoerders van de Participatiewet en de Wmo/Jeugdwet structureel en vanzelfsprekend te maken. En om nadere invulling te geven aan de samenwerking en afstemming tussen scholen en wijkteams. Ook wijst de rekenkamer erop om de budgetten en het administratieve proces zoveel mogelijk te ontschotten. Dit zodat de behoefte van de cliënt centraal gesteld wordt en dat het denken buiten de gebaande paden niet ontmoedigd wordt. De rekenkamer geeft ook aan dat het goed is om te investeren in een betere informatiedeling tussen zorgaanbieders. Want betere kennis draagt bij aan betere zorg en betere informatiedeling leidt ook tot minder verloren capaciteit (vanwege dubbele intakes).

Tot slot beveelt de rekenkamer het college aan om samen met de gemeenteraad meetbare doelstellingen te ontwikkelen die richting geven aan de uitvoering en waaraan prestaties kunnen worden gemeten. Deze laatste aanbeveling gaat omgekeerd ook naar de gemeenteraad. Deze krijgt namelijk een aanbeveling van de rekenkamer gericht op de betrokkenheid bij het sociaal domein. De aanbeveling gaat over het scheppen van randvoorwaarden voor goede sturing en controle. Zoals het opstellen van SMART-doelstellingen en het stellen van voorwaarden aan verantwoordingsinformatie. En daarnaast wordt in deze aanbeveling aan de raad ook aangedragen om het college te verzoeken bij besluitvorming verschillende opties voor te leggen die allemaal even nauwkeurig zijn uitgewerkt zodat de raad een goede discussie kan voeren en keuze kan maken. Tot slot beveelt de rekenkamer de raad in deze aanbeveling aan om eventuele incidenten binnen het sociaal domein te benutten om op grote lijnen in gesprek te gaan met het college.

De gemeenteraad heeft het onderzoeksrapport besproken tijdens De Ronde van 27 september 2016 en heeft op 11 november 2016 besloten de aanbevelingen over te nemen.

1.8 ONDERZOEK DOELTREFFENDHEID EN DOELMATIGHEID IT-INVESTERINGEN

De rekenkamer heeft onderzoek gedaan naar de IT-investeringen van de gemeente Amersfoort. Uit het onderzoek is gebleken dat de uitvoering van de IT binnen de gemeente Amersfoort zich richt op de juiste landelijke en lokale thema's en onderwerpen en dat de afgelopen jaren een gedegen basis-IT-agenda ter ondersteuning van de bedrijfsprocessen is opgezet en uitgevoerd. De IT-projecten zijn daarnaast inhoudelijk en financieel in *control*.

Tegelijkertijd laat het onderzoek zien dat op strategisch niveau de doeltreffendheid en doelmatigheid van het Amersfoortse IT-beleid niet goed zijn vast te stellen. De gemeente Amersfoort heeft namelijk geen gemeentelijke strategische IT-visie, waarin uitgangspunten en doelstellingen zijn opgenomen. Door het ontbreken van een afwegingskader voor IT-investeringen en van een gespecificeerde financiële verantwoording is het ook lastig om tot een eindoordeel over de doelmatigheid van investeringen te komen.

De belangrijkste oorzaken hiervoor liggen bij de beperkte betrokkenheid van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad bij het IT-beleid. Ook is de informatievoorziening

aan de gemeenteraad zeer beperkt waardoor deze zijn kaderstellende en sturende rol onvoldoende kan invullen.

De rekenkamer heeft in haar rapport aanbevelingen gedaan om de geconstateerde aandachtspunten op te pakken. Zo beveelt zij aan om een meerjarige gemeentelijke IT-visie met strategische uitgangspunten en doelstellingen te formuleren, om ervoor te zorgen dat sturing in de toekomst op strategisch en bestuurlijk niveau plaatsvindt. Zij beveelt aan de gemeenteraad te betrekken bij de totstandkoming van die visie en de gemeenteraad regelmatig te voorzien van verantwoordingsinformatie die nodig is voor zijn controlerende taak. Ook beveelt zij aan om bij grote beleidsontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de decentralisaties, op tijd IT-deskundigheid in te zetten.

In februari 2015 heeft de rekenkamer het onderzoeksrapport aangeboden aan de gemeenteraad. Op 3 maart 2015 is het rapport behandeld in De Ronde. Ook de besluitvorming heeft in maart plaatsgevonden, de gemeenteraad heeft op 17 maart 2015 de vijf aanbevelingen uit het rapport overgenomen. Tijdens de raadsbehandeling in De Ronde heeft de wethouder toegezegd voor de zomer een raadsacademie te organiseren over de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie en de van toepassing zijnde landelijke kaders. Op 24 augustus 2015 heeft de raadsacademie plaatsgevonden. Ook is tijdens die Ronde van begin maart toegezegd na de zomer met de raad in De Ronde te spreken over het ontwikkelen van een meerjarige visie op IT-gebied.

1.9 ONDERZOEK EFFECTIVITEIT VAN FRAUDEBESTRIJDING BIJSTANDSUITKERINGEN

De gemeente is op grond van de Wet Werk en Bijstand verantwoordelijk voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen en voor het voorkomen en bestrijden van fraude met deze uitkeringen. De rekenkamer heeft onderzocht of de gemeente Amersfoort de fraudebestrijding bij bijstandsuitkeringen doeltreffend uitvoert.

Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente de handhaving in het kader van de Wet Werk en Bijstand volgens het eigen fraudebeleidsplan uitvoert en dat dit beleidsplan in de praktijk ook effectief werkt. Er zijn namelijk de afgelopen jaren steeds meer fraudeonderzoeken 'aan de poort' gedaan (bij de aanvraag van de uitkering), fraudeonderzoeken leveren meer resultaat op (correcties op de uitkering) en het gemiddelde bedrag aan nieuwe fraudevorderingen van onterecht ontvangen uitkeringen daalt.

Het rekenkameronderzoek heeft ook een aantal aandachtspunten opgeleverd. De rekenkamer heeft aanbevelingen gedaan die erop gericht zijn deze punten aan te pakken. Allereerst is gebleken dat het fraudebeleidsplan waarmee de gemeente werkt gedateerd is, het verdient actualisatie naar aanleiding van recente beleidsontwikkelingen, zoals de landelijke Fraudewet (2013). Daarnaast beveelt de rekenkamer aan dat de gemeente meer kennis verzamelt over de ontwikkeling van recidive (herhaling door de fraudeur) en om de administratie van de afhandeling van fraudesignalen te verbeteren.

De rekenkamer heeft ook geconstateerd dat de informatie aan de gemeenteraad beperkt bruikbaar is voor de controlerende taak van raadsleden, ze beveelt aan hier afspraken over te maken. Tot slot adviseert de rekenkamer om nog sterker in te zetten op een preventieve aanpak, het voorkomen van fraude aan de poort. Gezien de kleine kans op succes bij terugvordering van onterecht verstrekte uitkeringen is het nog belangrijker om de aanvraag van de uitkering scherp te beoordelen.

In februari 2015 is het rekenkamerrapport aan de gemeenteraad aangeboden. Op 17 maart 2015 is het rapport behandeld tijdens De Ronde en op 31 maart 2015 zijn de aanbevelingen door de gemeenteraad overgenomen tijdens Het Besluit. Op 24 juni 2015 heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd over de implementatie van de aanbevelingen, dit heeft vorm gekregen in een raadsinformatiebrief ([nr. 2015-069](#)). Vervolgens heeft op 17 november 2015 een raadsacademie plaatsgevonden over het onderwerp.

1.10 ORIËNTATIE STATUS 213A-ONDERZOEK

In de Gemeentewet worden ten dienste van de controlerende rol van de gemeenteraad vier typen onderzoek onderscheiden. Te weten raadsonderzoek, de accountantscontrole, de rekenkamer(functie) en een vierde type onderzoek. Dit vierde type onderzoek betreft onderzoek door het college, voorgeschreven bij de wet in artikel 213a. Dit artikel is opgenomen als tegenhanger van artikel 160 e.v. waarin de bevoegdheden van het college zijn vastgelegd.

Het doel van de wetgever met artikel 213a Gemeentewet is dat gemeenten doelmatiger en doeltreffender gaan werken en dat bijgedragen wordt aan de publieke verantwoording over de gemeentelijke uitvoering van beleid. In Amersfoort heeft de gemeenteraad daartoe op 5 februari 2003 de Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur (Verordening 213a) vastgesteld.

De rekenkamer heeft een oriëntatie uitgevoerd op de status van 213a-onderzoek in Amersfoort. Uit deze oriëntatie is gebleken dat in de praktijk formeel niet (in elk geval niet expliciet en niet volgbaar) aan deze verordening wordt voldaan. Men werkt met de permanente beleidsevaluatie. Dit is vastgelegd in de (concept)verordening 212, die echter nog niet door de raad is vastgesteld. Uit de (concept)stukken die voor de permanente beleidsevaluatie zijn opgesteld, valt wel op te maken dat deze evaluatie bijdraagt aan hetzelfde doel dat ook artikel 213a nastreeft. Als het instrument 213a-onderzoek is ingebed in de planning en control cyclus, dan dient de daadwerkelijke inzet ervan echter wel herleidbaar te blijken uit de planning en verantwoording van deze cyclus. Er dient immers nog steeds aan de Verordening 213a te worden voldaan.

De rekenkamer heeft de raad de volgende twee aanbevelingen gedaan:

- De *Verordening onderzoek doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur* (artikel 213a Gemeentewet) en de uitvoering van deze onderzoeksplicht in de praktijk op elkaar af te stemmen, opdat de uitvoering herleidbaar wordt naar de voorschriften die de gemeenteraad hiervoor stelt.
- De cyclus van de besluitvorming van de *Verordening voor het financiële beleid en beheer* (artikel 212 Gemeentewet) in de gemeenteraad af te ronden.

De rekenkamerbrief is in september 2015 aan de gemeenteraad aangeboden. Vanuit de wethouder en ambtelijke organisatie is begin januari 2016 aangegeven dat er een nieuwe conceptverordening 212 klaarligt, met daarin opgenomen de uitvoering van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie. In de tweede helft van februari 2016 wordt deze conceptverordening geagendeerd in de commissie B&V. Vervolgens staat het definitieve collegebesluit en het raadsvoorstel gepland.

1.11 ONDERZOEK ACTIEF BURGERSCHAP IN AMERSFOORT

De gemeente Amersfoort heeft nadrukkelijk de ambitie uitgesproken om samen met inwoners te werken aan de stad. De rekenkamer heeft onderzocht hoe dat in de praktijk werkt. Wat gaat goed in het faciliteren van actieve bewoners en hun initiatieven? En wat kan beter? Naast interviews met een aantal wethouders en ambtenaren zijn ook burgers en organisaties betrokken bij het onderzoek.

Het rekenkameronderzoek richt zich op actief burgerschap; het in groepsverband actief deelnemen van mensen vanuit eigen inbreng en ideeën op basis van eigen mogelijkheden en ambities aan de samenleving op sociaal, cultureel en economisch vlak. Daarbij staat niet alleen het eigen belang, maar ook het algemeen belang centraal. Het onderzoek heeft zich daarom niet gericht op mantelzorg, de participatiewet en beleidsparticipatie door burgers.

Uit het onderzoek blijkt dat de gemeente Amersfoort er bewust voor kiest geen algemeen beleidskader voor actief burgerschap te formuleren, maar ruimte te geven aan burgerinitiatieven en, waar nodig en mogelijk, ondersteuning op maat te leveren. Dit wordt herkend en gewaardeerd door actieve inwoners.

Het rekenkameronderzoek heeft ook een aantal aandachtspunten opgeleverd. Allereerst is gebleken dat de stad een aantal behoeftes heeft op het vlak van actief burgerschap. Zo hebben actieve burgers bijvoorbeeld behoefte aan meer helderheid over criteria die bepalen of burgerinitiatieven wel of geen ondersteuning krijgen. Ook worden er door hen zorgen uitgesproken over de duurzaamheid van de ondersteuning van burgerinitiatieven en vrijwilligersorganisaties. Een ander aandachtspunt is dat de open houding, de andere werkwijze, die past bij het stimuleren van actief burgerschap nog niet overal in de gemeentelijke organisatie is ingedaald. Tot slot is uit het onderzoek gebleken dat de Amersfoortse aanpak van actief burgerschap nog moet rijpen voor wat betreft monitoring, evaluatie en verantwoording, zodat de gemeente kan weten waar ze staat in haar ambitie. De rekenkamer heeft in haar rapport aanbevelingen gedaan om de geconstateerde aandachtspunten op te pakken.

Het rekenkamerrapport is op 24 november 2015 aan de gemeenteraad aangeboden. Op 15 december 2015 is het rapport besproken tijdens De Ronde. Tot een besluitvorming is het niet meer gekomen. De rekenkamer heeft vanuit de ambtelijke organisatie wel vernomen dat de aanbevelingen zijn opgepakt door de ambtelijke organisatie.

1.12 MEELEES-BRIEF N.A.V. RAADSINFORMATIEBRIEF 2014-050: EEN RAPPORTAGE NAAR AANLEIDING VAN HET REKENKAMERONDERZOEK AFHANDELING KLACHTEN EN BEZWAREN

Het college heeft in mei 2014 een raadsinformatiebrieven (RIB) aangeboden met de stand van zaken van het rekenkameronderzoek zoals bovenstaand uiteengezet bij punt 1). De rekenkamercommissie heeft in november 2014 een rekenkamerbrief uitgestuurd waarin zij de zaken die haar opgevallen zijn bij het lezen van die RIB met de gemeenteraad heeft gedeeld.

Dit om een tweetal redenen:

- Deze RIB was de eerste uiting van het college naar aanleiding van door de gemeenteraad overgenomen aanbevelingen d.d. 9 juli 2013 in het kader van de door de rekenkamer uitgevoerde 'Doorwerkingsreeks'. Dit betrof een reeks doorwerkingsonderzoeken waarin

getoetst is, hoever het college op dat moment was met de uitvoering van aanbevelingen vanuit eerder uitgevoerde onderzoeken. Deze RIB was dus belangrijk als eerste praktijkvoorbeeld van de uitvoering van de aanbevelingen vanuit de doorwerkingsreeks. In het bijzonder betrof deze RIB de uitvoering van de aanbeveling: 'Rapporteer binnen 1 kwartaal aan de raad over de aanpak of implementatie van de opdrachten'. Waarbij hier onder opdrachten wordt verstaan 'de door de raad overgenomen aanbevelingen uit rekenkamerrapporten'.

- De rekenkamer heeft uitdrukkelijk gekozen voor de term "mee-lezen". De rekenkamer wil zich gezien haar positie niet als deelnemer mengen in het proces dat volgt op het overnemen van aanbevelingen door de gemeenteraad. Als onafhankelijk orgaan van de raad wil de rekenkamer echter het proces wel kritisch volgen.

De rekenkamer heeft in haar brief per aanbeveling een reactie gegeven. De overall conclusie van de mee-lees-brief was:

De conclusie van de rekenkamer is dat deze RIB nog onvoldoende inzicht biedt in de aanpak en implementatie van de door de gemeenteraad overgenomen aanbevelingen. In de aanhef van de RIB wordt aangegeven dat een korte uiteenzetting wordt gegeven van hoe het college invulling geeft aan de aanbevelingen. Deze RIB laat zien dat de weliswaar aanbevelingen serieus worden meegenomen in diverse processen en trajecten, maar geeft de rekenkamer onvoldoende specifieke informatie om een scherp beeld te krijgen van de wijze waarop (alle) aanbevelingen uitgevoerd (gaan) worden. De rekenkamer hoopt dat het college in de jaarlijkse rapportage, waarom de gemeenteraad heeft verzocht, deze meer specifieke informatie alsnog zal verstrekken.

1.13 ORIËNTATIE BEGRAAFPLAATSEN EN CREMATORIUM

In 2014 heeft de rekenkamer een oriëntatie uitgevoerd met als onderwerp begraafplaatsen en crematorium. Een oriëntatie houdt in dat de rekenkamer bekijkt of een onderwerp geschikt is voor een rekenkameronderzoek en zo ja, wat de beste timing is voor een onderzoek.

Voor de oriëntatie zijn diverse stukken geraadpleegd:

- De wet op de Lijkbezorging.
- De verordening.
- Het jaarverslag 2013 en de begroting.
- Een aantal boeken over gemeentelijke uitvaarten en over Rusthof.
- Een landelijk onderzoek naar gemeentelijke uitvaarten.

De uitkomst van de oriëntatie is dat het onderwerp geschikt is voor een rekenkameronderzoek. De rekenkamer geeft echter geen directe prioriteit aan het onderwerp voor een onderzoek in 2015. Derhalve is het onderwerp op de groslijst² van de rekenkamer opgenomen. Normaliter informeert de rekenkamer de gemeenteraad in een rekenkamerbrief over het resultaat van een oriëntatie. Doordat de oriëntatie eind 2014 is afgerond is gekozen de communicatie over de uitkomst in het jaarverslag over dat jaar op te nemen in plaats van ook nog in een aparte brief.

---

² Een informele besloten lijst met ideeën voor mogelijke onderzoeken.

H2 ONDERZOEKEN 2010-2014

In dit hoofdstuk geeft de rekenkamer informatie over de onderzoeken die in de raadsperiode 2010-2014 zijn gepubliceerd.

2.1 ONDERZOEK AFHANDELING KLACHTEN EN BEZWAREN

Een adequate behandeling van klachten en bezwaarschriften is een essentieel onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening. De rekenkamer heeft in 2013-2014 onderzocht of de wijze waarop de gemeente Amersfoort klachten³ en bezwaren afhandelt effectief en efficiënt is en in hoeverre klagers en bezwaarmakers tevreden zijn over deze afhandeling.

De raad is op twee momenten bij het onderzoek betrokken geweest. Op moment 1 is verzocht om suggesties te doen voor mogelijke onderzoeksvragen zodat een inschatting gemaakt kon worden van de wensen en verwachtingen rond dit onderwerp. En vervolgens is op moment 2 gepeild of de raad het gevoel had dat met het plan van aanpak van het onderzoek de wensen en verwachtingen afdoende werden afgedekt.

Voor het overzicht is tijdens het onderzoek de vierdeling WOZ-bezwaren, bezwaarschriften sociale zaken, algemene bezwaarschriften en klachten gevolgd. De conclusie voor de WOZ-bezwaren was dat deze voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden en de indieners zijn het meest tevreden over de afhandeling, zij geven gemiddeld een 6,3. Bij de bezwaren algemene zaken was de conclusie dat deze niet voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden en de indieners zijn niet tevreden genoeg om de afhandeling een voldoende te geven; zij geven de afhandeling gemiddeld een 5,4. De behandeling van bezwaren sociale zaken kwam in dit onderzoek als slechtste naar voren. Deze bezwaren worden niet effectief en niet efficiënt afgehandeld en met een 4,3 geven de indieners aan dat zij niet tevreden zijn over de afhandeling van hun bezwaar. Tot slot was de conclusies bij de klachten dat deze voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden. De indieners van een klacht zijn echter niet tevreden met de afhandeling van hun klacht; zij geven een 4.

De rekenkamer kwam naar aanleiding van het onderzoek tot een aantal aanbevelingen. Zo beveelt zij aan om na de ontvangst van een bezwaarschrift of klacht altijd en zo snel mogelijk contact op te nemen met de indiener en de communicatie met de indiener van een bezwaarschrift of een klacht centraal te stellen, ook over de voortgang van de afhandeling. Daarnaast beveelt zij aan om achterstanden weg te werken, lering te trekken uit ingediende klachten en bezwaren en de kwaliteit van de primaire besluitvorming sociale zekerheid onder de loep te nemen. Tot slot heeft de rekenkamer aanbevolen om daar waar zich knelpunten voordoen de wijze van behandelen nog eens te bekijken en deze wellicht aan te passen.

Het rekenkamerrapport is in januari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden. Op 11 februari 2014 is het rapport besproken tijdens De Ronde. De besluitvorming heeft op 25 februari 2014 plaatsgevonden, waarbij de gemeenteraad de aanbevelingen van de rekenkamer heeft overgenomen.

---

³ Klachten: hier worden bedoeld de klachten over bijvoorbeeld de dienstverlening van de gemeente (dus niet de klachten die vallen onder het meldpunt woonomgeving, hier heeft de rekenkamercommissie in het verleden al onderzoek naar gedaan en deze was ook onderwerp van een doorwerkingsonderzoek).

2.2 ONDERZOEK GOVERNANCE EN VERBONDEN PARTIJEN

De rekenkamer heeft in 2013-2014 een onderzoek naar 'Governance en verbonden partijen gemeente Amersfoort' uitgevoerd. De centrale onderzoeksvraag was "Op welke wijze geeft de gemeente Amersfoort invulling aan sturing, beheersing, verantwoording en toezicht ten aanzien van en binnen haar verbonden partijen?"

Op veel domeinen en taken werkt de gemeente Amersfoort samen met haar buurgemeenten, regionale partners en profit- en non-profitorganisaties. De samenwerkingsvormen die zij hiervoor kiest hangen samen met taken en beleidsdoelen, lokale en regionale omstandigheden, de partners waarmee zij samenwerkt en bestuurlijke keuzes over sturing en verantwoording. Veel gemeenten organiseren de uitvoering van hun gemeentelijke opgaven en taken met publieke en private partners in verbonden partijen. Dat brengt naast voordelen ook dilemma's met zich mee. Gemeenten worstelen dikwijls met de verschillende rollen die zij hebben en met de afstand.

Een belangrijke overweging voor de rekenkamer om op het gekozen moment een onderzoek te doen naar de wijze waarop de gemeente Amersfoort haar rol in samenwerkingstrajecten invult, had te maken met de decentralisaties die worden voorbereid en de verschuiving van verantwoordelijkheden tussen de rijksoverheid, provincies, gemeenten en hun regionale samenwerkingsverbanden.

Het rekenkameronderzoek was gericht op de vier aspecten van governance: sturing, beheersing, verantwoording en toezicht en op de manier waarop de gemeente Amersfoort invulling geeft aan deze aspecten. Uit het onderzoek bleek dat de formele governance op orde is. De gemeente Amersfoort heeft bewust gekozen voor het regiemodel, dit is professioneel en doordacht. Er zijn echter ook aandachtspunten geconstateerd. Het is namelijk voor de gemeenteraad lastig om zijn kaderstellende en controlerende rol in te vullen. De raad heeft onvoldoende kennis en ervaring om de diversiteit en complexiteit van de 21 verbonden partijen te doorgronden. Daarnaast is de wijze waarop de raad betrokken is bij het geheel van governance met betrekking tot de verbonden partijen te versnipperd, waardoor de raad zijn instrumentarium niet goed kan benutten.

Een ander aandachtspunt zijn de soft skills. Daarmee wordt bedoeld de gedragskant, de (hiërarchische) cultuurcomponent, de onderlinge ambtelijke afstemming en samenwerking (het leren van elkaar), het besef van wederkerigheid van belangen en de invulling van het proces van samenwerking tussen de ambtenaren en de medewerkers en directies van de verbonden partijen. Governance draait niet alleen om hiërarchisch klinkende zaken als sturen en beheersen, maar ook om het hebben van een gezamenlijke ambitie om een (publiek) doel te bereiken, een (publiek) belang te dienen, een goed proces daartoe te ontwerpen en dat samen vorm te geven.

Tot slot verdient het behouden van de huidige kwaliteit aandacht. De wijze waarop de gemeente Amersfoort invulling geeft aan het regiemodel en de wijze waarop zij de governance organiseert met betrekking tot haar verbonden partijen is op orde. Om deze kwaliteit te behouden dient de gemeente Amersfoort op strategisch niveau haar keuzes regelmatig tegen het licht te houden.

De rekenkamer heeft de gemeenteraad aanbevelingen gedaan aan om de kennis- en informatieachterstand weg te werken, zich te verdiepen in zijn instrumenten en goede afspraken te maken met het college van B en W over de informatievoorziening. Ook deed zij de gemeenteraad de

aanbeveling om actief de samenwerking te zoeken met andere gemeenteraden waarmee de gemeente Amersfoort in de vorm van verbonden partijen samenwerkt.

Ook aan het college van B en W deed de rekenkamer aanbevelingen. Ze heeft de aanbevelingen gedaan om in de besluitvorming over taken uitgevoerd door verbonden partijen, de inhoud en financiën te koppelen zodat de gemeenteraad in positie geholpen wordt. Ook deed zij aanbevelingen over de inhoud en timing van de informatie aan de gemeenteraad en over het maken van afspraken met de raad over de informatievoorziening. Andere aanbevelingen richtten zich op het toezichthouderschap, de relatie met verbonden partijen, het inrichten van een risicosignaleringsstelsel en het verder ontwikkelen van het opdrachtgeverschap. Tot slot deed zij de aanbeveling om periodiek de keuzes die gemaakt zijn rond samenwerking regelmatig tegen het licht te houden en de gemeenteraad hierbij te betrekken.

Het rekenkamerrapport is in januari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden. Op 11 februari 2014 is het rapport besproken tijdens De Ronde. De besluitvorming heeft op 25 februari 2014 plaatsgevonden, waarbij de gemeenteraad de aanbevelingen van de rekenkamer met inachtneming van een aangenomen amendement heeft aangenomen.

2.3 ONDERZOEK TOEZICHT KWALITEIT KINDEROPVANG + NAZORGONDERZOEK GEMEENTELIJKE TAKEN TOEZICHT KWALITEIT AMERSFOORTSE KINDEROPVANG

Het oorspronkelijke onderzoek:

In 2010 heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar de wijze waarop de gemeente Amersfoort de taken rond toezicht en handhaving op de kwaliteit van de kinderopvang invult. De centrale vraag van dat rekenkameronderzoek luidde als volgt: "Hoe beoordeelt de rekenkamer de wijze waarop de gemeente Amersfoort de taken rond toezicht en handhaving, zoals voorgeschreven in de Wet kinderopvang, invult?".⁴

Het antwoord op de centrale vraag was als volgt: "De invulling van de taken rond toezicht en handhaving is te typeren als beperkt. Er zijn op zich geen zware manco's gebleken, maar het proces, de uitvoering en de bekendheid met de wettelijke verplichtingen dienen volgens de rekenkamer verbeterd te worden".

De rekenkamer kwam tot tien specifieke aanbevelingen. Deze aanbevelingen waren onder andere gericht op het vergroten van de bekendheid binnen de gemeentelijke organisatie met de wettelijke verplichtingen, het inschatten van de risico's die de gemeente loopt bij dit onderwerp, het volgen van de inspecties die de GGD uitvoert en het bijhouden en beschikbaar stellen van een actueel register van kinderopvanglocaties voor de burger. Maar ook het voeren van goede dossiervorming, het stevig oppakken van het handhavingbeleid, het informeren van de gemeenteraad en het nagaan of het mogelijk is kennis met andere gemeenten te delen.

---

⁴ Om misverstanden te voorkomen heeft de rekenkamer benadrukt dat zij geen opvanglocaties bezocht heeft en geen beoordeling heeft gemaakt van het werk van de GGD (die de inspecties op de kinderopvanglocaties uitvoert). Het onderzoek heeft zich puur gericht op de invulling van de wettelijke taken binnen de gemeente.

Het rapport is destijds niet geagendeerd tijdens De Ronde, wat normaliter wel de gang van zaken is. Reden was dat de aanbevelingen dusdanig talrijk en specifiek waren dat de opdracht aan het college helder was en de organisatie er direct mee aan de slag kon. Derhalve is het direct in Het Besluit geagendeerd. De aanbevelingen zijn overgenomen door de gemeenteraad met het verzoek aan de rekenkamercommissie om twee jaar later een nazorgonderzoek uit te voeren. Dit was daarmee een mooi voorbeeld van directe werking van een rekenkameronderzoek met daarbij het doorpakken naar de toekomst.

Het nazorgonderzoek:

De aanleiding van dit nazorgonderzoek was zoals eerder aangegeven gelegen in een besluit van de gemeenteraad d.d. 26 oktober 2010 om “de rekenkamer te vragen over 2 jaar een nazorgonderzoek te doen naar het opvolgen van de aanbevelingen”. Dit verzoek is door de rekenkamer ingestemd en zij heeft het nazorgonderzoek daarom opgenomen in haar jaarplan voor 2012.

Het nazorgonderzoek had als doel vast te stellen in hoeverre de aanbevelingen, zoals die waren gedaan in het oorspronkelijke rekenkameronderzoek uit 2010, opgevolgd zijn. De uitkomst van het nazorgonderzoek is dat zeven van de tien aanbevelingen van het oorspronkelijke onderzoek zijn opgevolgd en dat de overige drie zijn opgevolgd maar daarbij wel verbeterpunten zijn geconstateerd.

Voor het oppakken van de verbeterpunten heeft de rekenkamer adviezen gegeven:

- Vervolmaak de procesomschrijvingen door de genoemde verbeterpunten op te pakken.
- Houd zelf ook de stand van zaken van inspectieplanning van de GGD bij door deze af te vinken aan de hand van ingekomen inspectierapporten. Zo is er zicht op de voortgang van deze planning en kan de gemeente ook gedurende het jaar tijdig aan de bel trekken bij de GGD.
- Leg alsnog een opgaande communicatielijns vast inzake handhavingszaken.

Naast het beoordelen van de opvolging van de aanbevelingen heeft de rekenkamer ook gekeken naar een verzoek welke door de raad is gedaan bij de behandeling van het rekenkamerrapport destijds, op 26 oktober 2010.

- Tot slot wil de rekenkamer het college wijzen op een verzoek van de raad, namelijk: “het college te verzoeken om in het jaarverslag (aanbeveling 9) over het toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang ook aandacht te besteden aan de kwaliteit van de kinderopvang in Amersfoort”. De rekenkamer wil het college adviseren bij toekomstige jaarverslagen een begeleidend stuk te voegen waarmee het verzoek van de raad in de toekomst wordt uitgevoerd.

Het rekenkamerrapport van het nazorgonderzoek is door de raad behandeld in De Ronde van 12 maart 2013. De wethouder heeft, conform de eerdere bestuurlijke reactie, toegezegd de drie

adviezen van de rekenkamer vast te leggen. Ook is in de bestuurlijke reactie aangegeven in de jaarverslagen voortaan aandacht te besteden aan de kwaliteit van de kinderopvang.

2.4 ONDERZOEK INTEGRITEITBELEID

Het onderzoek naar het integriteitbeleid van de gemeente is in april 2010 afgerond. Het rekenkameronderzoek was gericht op de vraag op welke wijze de gemeente Amersfoort haar integriteitbeleid heeft vormgegeven en toegepast, en of dit adequaat was. De rekenkamer heeft bij haar onderzoek zowel gekeken naar de gemeenteraad en het college, als naar de ambtenaren. De rekenkamer wil graag benadrukken dat voor dit onderzoek geen directe aanleiding bestond.

De conclusie van het onderzoek was dat de opzet van het beleid vrijwel geheel voldeed aan de wet- en regelgeving. De rekenkamer constateerde echter dat er vooral op het vlak van invoering en uitvoering van het beleid een aantal zaken voor verbetering vatbaar waren.

De rekenkamercommissie heeft een viertal aanbevelingen gedaan.

Aanbeveling 1: Completeer de opzet van het integriteitbeleid op de in het onderzoek naar voren gekomen verbeterpunten, zowel voor de ambtelijke organisatie als politieke ambtsdragers (raad en college). Besteed hierbij nadrukkelijk aandacht aan ongewenste omgangsvormen.

Aanbeveling 2: Werk het beleid op de in het onderzoek naar voren gekomen verbeterpunten nader uit zowel voor de ambtelijke organisatie als politieke ambtsdragers (raad en college). Spreek daarbij af op welke wijze controle op de naleving van regels gaat plaatsvinden en zie daarop toe.

Aanbeveling 3: Ontwikkel een (vormings)plan waarmee aandacht voor training en communicatie over de waarden en normen (cultuur) wordt geborgd. Maak hierbij onderscheid naar een specifiek (vormings)beleid voor politieke ambtsdragers en de ambtelijke organisatie. Maak hierbij ook afspraken op welke momenten integriteit(dilemma's) periodiek onderwerp van bespreking zijn. Zie op de naleving van de uitvoering van het (vormings)plan en de afspraken toe.

Aanbeveling 4: Ontwikkel een verantwoordingssystematiek (management-/ bestuursrapportages) om periodiek te rapporteren over de staat van de werking van het integriteitbeleid, zowel ten aanzien van politieke ambtsdragers als de ambtelijke organisatie.

Het college heeft in een bestuurlijke reactie aangegeven akkoord te zijn met de aanbevelingen. Ook het presidium heeft gereageerd, deze reactie was met name gericht op het herstellen van de geconstateerde omissie rond het bij raadsleden opvragen van financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt.

De gemeenteraad heeft op 1 juni 2010 het onderzoeksrapport behandeld tijdens De Ronde. Daaruit kwam dat de aanbevelingen ondersteund werden, bij aanbeveling 3 werd nog aangegeven dat deze werd ondersteund met de kanttekening dat de uitwerking ervan niet moet leiden tot meer bureaucratie, maar dat wordt gefocust op houding en gedrag.

2.5 ONDERZOEK TREASURY

De rekenkamer heeft in juni 2011 een onderzoek naar (de organisatie rond) de treasuryfunctie gepubliceerd. De rekenkamer wilde naar aanleiding van problemen rond overheden in Nederland

nagaan of in Amersfoort voldoende waarborgen zijn voor het financieel beheer van geldmiddelen. Er waren bij de rekenkamer overigens geen signalen bekend dat er knelpunten zouden zijn.

In het onderzoek is de organisatie rond de treasuryfunctie, het beheren van de Amersfoortse schatkist, in kaart gebracht en beoordeeld. Het oordeel van de rekenkamer was dat de organisatie en uitvoering van de Amersfoortse treasuryfunctie in hoge mate voldeed aan de wet- en regelgeving en dusdanig was dat beheersing van de risico's redelijkerwijs kon worden verwacht. Daarnaast oordeelde de rekenkamer dat de gemeenteraad voldoende was geïnformeerd. Er zijn enkele zaken geconstateerd die aangescherpt kunnen worden om (de uitvoering van) het beleid verder te verfijnen, hiertoe heeft de rekenkamer aanbevelingen gedaan.

- Zorg voor een complete aansluiting van (de uitvoering van) het lokale beleid bij de landelijke wet- en regelgeving.
- Leg de plaatsvervangende leden van het treasury-comité vast.
- Bepaal de noodzaak tot het opstellen van additionele relevante procedurebeschrijvingen. Denk hierbij in elk geval aan het proces rond het uitzetten van tijdelijke gelden. Neem de huidige beschrijvingen nog eens onder de loep ter verfijning, zoals het vastleggen van de BNG rebound, het updaten n.a.v. wijzigingen in de wetgeving, het benoemen van de specifieke rol van de gemeenteraad bij het uitzetten van gelden en het betrekken van het treasury-comité bij een renteherziening.
- Onderzoek de mogelijkheid om in de toekomst één of meer andere banken bij het offerteproces rond het aantrekken van gelden te betrekken.
- Volg de eis in het uitvoeringsbesluit om de voorwaarden van de huisbankier elke vier jaar tegen het licht te houden om vast te kunnen stellen of deze marktconform is in zijn voorwaarden.
- Zorg dat de toelichting in het jaarverslag op de balansposten rond leningen volledig is, zodat hieruit een specificatie van deze treasury-posten af te leiden is.

Het college heeft in een bestuurlijke reactie aangegeven te kunnen instemmen met de conclusies van het rapport en de aanbevelingen te zullen uitvoeren. Op 28 juni 2011 heeft de commissie Begroting & Verantwoording (B&V) aangegeven de conclusies en aanbevelingen alsmede de bestuurlijke reactie te kunnen onderschrijven. De wethouder Financiën heeft aanvullend toegezegd de uitkomst van de uitwerking van aanbeveling "onderzoek de mogelijkheid om in de toekomst één of meer andere banken bij het offerteproces rond het aantrekken van gelden te betrekken" aan de commissie B&V te melden. Tijdens Het Besluit van 13 september 2011 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport overgenomen.

In 2012 is het onderzoek Treasury onderdeel geweest van de onderzoeksreeks van doorwerking van aanbevelingen. Zie hiervoor verderop.

2.6 FOLLOW UP QUICK SCAN JAARSTUKKEN 2010

De rekenkamer had in het verleden al onderzoek gedaan naar de leesbaarheid en de informatiewaarde van de gemeentelijke jaarstukken, namelijk de jaarstukken over 2006. De uitkomst was destijds dat de leesbaarheid van de gemeentelijke jaarstukken als *voldoende* en de informatiewaarde als *matig* beschouwd kon worden.

Op verzoek van de gemeenteraad is een follow up uitgevoerd en omdat de rekenkamer de gemeenteraad graag actueel en snel van dienst wilde zijn is besloten de scan niet te herhalen maar de rekenkamerbrief van destijds als uitgangspunt te nemen. En van daaruit te beoordelen wat de follow up is geweest van de bevindingen van destijds in de jaarstukken over 2010. De uitkomst van de follow up is daarmee actueel en snel aan de raad aangeboden als kantlijn-informatie bij de behandeling van de jaarstukken.

Het eindoordeel van de follow up over de leesbaarheid en informatiewaarde van de jaarstukken 2010 luidde als volgt:

De jaarstukken 2010 van de gemeente Amersfoort zijn in vergelijking met 2006 in leesbaarheid en informatiewaarde gegroeid.

- de leesbaarheid van de jaarstukken is *goed* (de jaarstukken scoren op (vrijwel) alle criteria positief);
- de informatiewaarde van de jaarstukken is *voldoende* (op een aantal criteria wordt positief gescoord, maar er zijn ook punten van aandacht).

2.7 ONDERZOEK INBURGERING EN INTEGRATIE

Inburgering en integratie hebben een dusdanige link met elkaar dat de rekenkamer besloot een tweeluik-onderzoek uit te voeren. De conclusie van het onderzoek was dat wat betreft de inburgering de gemeente goed op gang was maar deze op bepaalde punten kan worden verbeterd en dat wat betreft het subsidiëren van kleinschalige integratieactiviteiten de huidige wijze van subsidiëren heroverwogen diende te worden in het licht van de doelen die men er in Amersfoort mee wilde bereiken.

Het onderzoek was enerzijds gericht op de effectiviteit van het inburgeringsbeleid. Om deze effectiviteit aan de basis te kunnen beoordelen was ervoor gekozen om, naast het analyseren van feiten rond de inburgeringscursussen, de Amersfoortse inburgeraars te betrekken bij het onderzoek. Dit heeft vorm gekregen door gesprekken te houden met een selectie van Amersfoortse inburgeraars, zowel individueel als in groepsverband. Anderzijds was het onderzoek gericht op het integratiebeleid, specifiek op de doelmatigheid en effectiviteit van het subsidiëren van kleinschalige integratieactiviteiten (activiteiten georganiseerd door zelforganisaties om de integratie te bevorderen). Om hierover een oordeel te kunnen vormen is het beleid geanalyseerd, zijn alle aanvragen en toekenningen voor de subsidies in de periode 2006-2010 doorgenomen en is voor een selectie van subsidies een verdieping gemaakt door middel van interviews met de betreffende zelforganisaties. Daarnaast is ook een interview gehouden met de Adviesraad Kleurrijk Amersfoort.

De rekenkamer heeft naar aanleiding van het onderzoek het college een aantal aanbevelingen gedaan. Voor wat betreft inburgering waren deze aanbevelingen enerzijds gericht op de inburgeringstrajecten, namelijk het uitbreiden van de aandacht voor spreekvaardigheid, het nagaan

of het toegevoegde waarde heeft om het taalniveau aan de start van inburgeringstrajecten te registreren, het extra aandacht besteden aan inburgeraars in de risicogroepen, het onderzoeken van de mogelijkheden om vanuit de inburgeringstrajecten een grotere kans op werk of een andere vorm van participatie te faciliteren, de positieve trend van deelname voort te zetten en de noodzaak te bepalen om ook vrijwillige inburgeraars tot deelname te stimuleren. Anderzijds heeft de rekenkamercommissie aanbevelingen gedaan wat betreft de informatie over de resultaten van de inburgering, namelijk om in de toekomst meer dan alleen feitelijke gegevens te verzamelen en deze als basis te gebruiken om het inburgeringsproces te sturen en als basis voor een periodieke verantwoording richting de gemeenteraad.

Voor wat betreft het subsidiëren van kleinschalige integratieactiviteiten heeft de rekenkamer aanbevolen de huidige wijze van subsidiëren te heroverwegen in het licht van de doelen die men er in Amersfoort mee wil bereiken. Daarnaast heeft zij nog een tweetal aanbevelingen gedaan voor de gemeentelijke dossiervorming van de subsidies en voor het opzetten van een model voor de subsidieverantwoording door de zelforganisaties.

In het algemeen heeft de rekenkamer de aanbeveling gedaan om na te gaan in hoeverre de subsidiëring van integratieactiviteiten de inburgering kan ondersteunen en daarmee de integratie.

Het rapport is in De Ronde besproken tijdens een rondetafelgesprek op 30 augustus 2011. De besluitvorming rond het rapport is door de gemeenteraad aangehouden in afwachting van een startnotitie van de wethouder rond de heroriëntatie van het integratiebeleid, er is besloten de aanbevelingen van het onderzoek te agenderen in het Besluit nadat de startnotitie is behandeld in de Ronde. Naar aanleiding van deze startnotitie heeft op 6 december 2011 een bespreking in de Ronde plaatsgevonden met als resultaat de afspraak dat de Raad begin 2012 een voorstel zal ontvangen over de wijze waarop integratie concreet wordt ingevuld en vormgegeven. De verdere status is voor dit stuk niet verder in kaart gebracht en opgesomd.

2.8 ONDERZOEK GEMEENTEWATER EN UITKOMST BLIK OP OPVOLGING AANBEVELINGEN

In de wet- en regelgeving heeft de gemeente een drietal zorgplichten toebedeeld gekregen, namelijk voor grond-, hemel- en afvalwater. In 2012 is het rekenkameronderzoek “gemeentewater” afgerond. In 2014 heeft de rekenkamer een blik geworpen op de opvolging van de aangenomen aanbevelingen.

Het oorspronkelijke onderzoek:

De rekenkamer heeft onderzocht in hoeverre de gemeente Amersfoort voldoet aan de wettelijke zorgplichten met betrekking tot grond-, hemel- en afvalwater. Bij het onderzoek is ook aandacht geweest voor meldingen en claims van burgers. Er was geen directe aanleiding voor het onderzoek, een wateronderzoek stond al een tijdje op het wensenlijstje van de rekenkamer en door nieuwe wetgeving was het onderwerp weer actueel.

De rekenkamer heeft geconstateerd dat de gemeente Amersfoort in hoge mate voldoet aan de wettelijke zorgplichten met betrekking tot grond-, hemel- en afvalwater. Ook een analyse van meldingen en claims vanuit de stad (voor wat betreft aard, spreiding over wijken/straten, herhalingsmeldingen, etc) bevestigde dit beeld.

De rekenkamer constateerde echter wel een aantal zaken die voor verbetering vatbaar zijn. De opvolging op meldingen vanuit de stad was in het overgrote deel afdoende vastgelegd in het

meldingensysteem, echter in een klein aantal gevallen was de opvolging niet (volledig) vastgelegd. Daarnaast zijn aandachtspunten geconstateerd met betrekking tot de kwetsbaarheid van de personeelsbezetting en het informeren van de gemeenteraad. De rekenkamer heeft de aanbeveling gedaan om informatie over het opvolgen van meldingen in alle gevallen vast te leggen, de continuïteit van de personeelsbezetting te waarborgen en de raad beter te informeren. Tot slot heeft de rekenkamer aanbevolen over een jaar geïnformeerd te worden over de status van de uitvoering van deze aanbevelingen.

Het college heeft destijds in de bestuurlijke reactie aangegeven de aanbevelingen te onderschrijven en in 2013 richting de rekenkamer te rapporteren over de uitvoering ervan. De raad heeft de aanbevelingen overgenomen en het college de opdracht gegeven deze uit te voeren. De rekenkamer heeft in april 2014 vanuit het college een brief ontvangen over de uitvoering van de aanbevelingen. Deze brief is door de rekenkamer beoordeeld en het resultaat hiervan is in juni 2014 aan de raad aangeboden. Een afschrift van de beoordeling is aan het college gezonden⁵.

Blik op de opvolging van de aanbevelingen:

De aanbevelingen uit het oorspronkelijke onderzoek bleken deels te zijn opgevolgd. De rekenkamer heeft het college de volgende verbeterpunten geadviseerd:

- Blijf actief de instructies doorzetten aan gebruikers van het meldingensysteem zodat uiteindelijk in alle gevallen de opvolging van meldingen volledig in het systeem vastgelegd wordt.
- Voer de aanbeveling om periodiek aan de gemeenteraad te rapporteren over de ontwikkelingen in de meldingen en claims vanuit de stad (aantal, aard, afhandeling, etc) alsnog uit.
- Kom de belofte rond de toegezegde nota “Investeren in beheren” met informatie over status, bezuinigingen, financiële informatie en prognoses na.

2.9 MEELEZEN PROEF PERMANENTE BELEIDSEVALUATIE

De rekenkamer heeft in 2012 meegelezen bij de eerste pilots van de proef voor de permanente beleidsevaluatie. De rekenkamer had uitdrukkelijk gekozen voor de term “meelezen”, daar zij zich gezien haar positie niet als deelnemer wilde mengen in het proces tot vernieuwing van de planning & controlcyclus. Als onafhankelijk instrument van de raad wilde zij echter wel aanhaken bij het proces en haar bevindingen delen zodat de raad hier wellicht voordeel uit kon halen voor zijn rol in het geheel.

In mei 2012 heeft de rekenkamer een rekenkamerbrief aan de raad gezonden. In deze brief wilde de rekenkamer de raad, gebaseerd op diverse stukken en het bijwonen van de “pilot sport” dd 6 maart 2012, op de hoogte stellen van haar bevindingen. De rekenkamer heeft de raad in de brief aandacht gevraagd om alert te zijn of:

---

⁵ Bij rekenkamerbrieven wordt volgens het onderzoeksprotocol in principe geen technisch en bestuurlijk wederhoor toegepast. De uitkomst is wel aan het college gezonden, zodat deze indien gewenst hierop kon reageren met een bestuurlijke reactie.

- bij de nieuwe aanpak voldoende ruimte is voor verantwoording van datgene dat al dan niet uitgevoerd is om de gestelde doelen te behalen (doelmatigheid en doeltreffendheid), oftewel of voldoende duidelijk is wat er wel en niet is gedaan (met onderbouwing);
- bij de nieuwe aanpak daarnaast ook ruimte is voor een debat over deze verantwoording.

De rekenkamer heeft aangegeven dat het zeker winst leek te hebben om vertegenwoordigers uit de stad te betrekken bij beleidsevaluaties om zo feeling te krijgen met de praktijk, maar dat het wel zaak was te zorgen dat de gesprekken het karakter hebben van beleidsevaluatie.

2.10 ORIËNTATIE LEEGSTAND KANTOREN AMERSFOORT

De rekenkamer heeft in 2012 een oriëntatie “leegstand kantoren in Amersfoort” uitgevoerd. De werkzaamheden van de oriëntatie bestonden uit een deskresearch om het besluitvormingsproces in beeld te krijgen, het doornemen van (externe) stukken en het voeren van enkele korte (oriënterende) gesprekken. In een oriëntatieonderzoek worden de noodzaak en mogelijkheden van een diepergaand rekenkameronderzoek verkent.

In het jaarplan 2012 van de rekenkamer was het voornemen geformuleerd een oriëntatieonderzoek uit te voeren naar het beleid ten aanzien van leegstand van kantoren in Amersfoort. De aanleiding hiervoor was gelegen in het feit dat de rekenkamer in september 2011 een vraag heeft uitgezet in het Amersfoortpanel. De vraag was of de burger een suggestie had voor een onderzoeksonderwerp. Een onderzoek naar de leegstand van kantoorpanden scoorde hoog onder de reacties van burgers.

De conclusie van de oriëntatie (d.d. 12 juli 2012) was als volgt. De leegstand aanpakken in enge zin is geen gemeentelijke taak, dit is een taak van de markt. In bredere zin ligt er wel een verantwoordelijkheid. Bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van bevorderen van de leefbaarheid van de woonomgeving of het tegengaan van verpaupering. Ondanks dat het een markttaak betreft is er dus wel gemeentelijk beleid van toepassing, ondergebracht in een breder ruimtelijk-economisch beleid. De gemeente Amersfoort heeft inzake leegstand gekozen de markt te faciliteren door ruimte te bieden voor de transformatie van leegstaande kantoren door procedures te versoepelen en hiertoe gebruik te maken van de wettelijke mogelijkheden.

Het proces is in voorafgaande jaren opgestart en in april 2011 is het beleid (“Visie Werklocaties, Amersfoort, een stad om in te werken”) door de raad vastgesteld. Het college zal het beleid evalueren, met een voorstel tot actualisatie van het beleid. Grof geschat zal dit rond 2016 plaatsvinden. De raad heeft begin 2012 tot het versoepelen van de procedures besloten. Sindsdien heeft ook een bijeenkomst plaatsgevonden met raadsleden en (markt)partijen. De uitvoering van het beleid bevond zich ten tijde van de oriëntatie in het beginstadium, met recent door de raad gemaakte keuzes omtrent beleid en evaluatiemoment. Het betrof daarnaast beleid dat een markttaak ondersteunt. Een onderzoek op zo’n korte termijn door de rekenkamer zou waarschijnlijk te weinig resultaten bieden omdat er pas heel recent maatregelen waren genomen. De oriëntatie heeft, rekening houdende met het globale karakter daarvan, op dat moment geen punten van zorg aan het licht gebracht.

De rekenkamer achtte op basis van deze conclusie een uitgebreid rekenkameronderzoek op dat moment niet noodzakelijk. Ze heeft aangegeven het onderwerp te blijven volgen en bijvoorbeeld te

zijner tijd op basis van de toegezegde evaluatie die het college aan de raad aanbiedt opnieuw te besluiten of een onderzoek door de rekenkamer meerwaarde kan bieden.

Via een rekenkamerbrief is de raad geïnformeerd over de hiervoor uiteengezette uitkomst van de oriëntatie. Op 18 september 2012 is het onderwerp “leegstand” overigens op initiatief van de VVD geagendeerd als peiling in De Ronde. De rekenkamerbrief is hierbij als een van de onderliggende stukken bij de vergaderstukken gevoegd. Tijdens de peiling heeft de portefeuillehouder toegezegd een reactie te zullen gaan geven op de brief van rekenkamer. Dit is nog niet het geval geweest.

2.11 ORIËNTATIE WMO + ONDERZOEK WMO IN AMERSFOORT: INDIVIDUELE VOORZIENINGEN

De oriëntatie:

Het onderwerp WMO stond op de groslijst⁶ van de rekenkamer. Gevoed door een suggestie van GroenLinks⁷ is het onderwerp naar boven gehaald en is tot een oriëntatie besloten. Een oriëntatie houdt in dat de rekenkamer bekijkt of een onderwerp geschikt is voor een rekenkameronderzoek en zo ja, wat de beste timing is voor een onderzoek. Hiertoe zijn diverse (beleids)stukken doorgenomen, websites gelezen en hebben een aantal gesprekken binnen de gemeentelijke organisatie plaatsgevonden.

Het onderwerp WMO werd geschikt bevonden voor een rekenkameronderzoek. Op het moment van de oriëntatie (september 2011) was een onderzoek echter niet opportuun. Dit gezien het feit per 1 januari 2012 een nieuw beleid van kracht zou zijn. De rekenkamer heeft daarom besloten om in 2013 een rekenkameronderzoek naar de WMO uit te gaan voeren.

Het onderzoek:

Naar aanleiding van de hierboven beschreven oriëntatie is in 2013 een rekenkameronderzoek opgestart. De rekenkamer wilde met het onderzoek inzicht bieden in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkwijze die sinds 1 januari 2012 werd gebruikt bij het verlenen van individuele voorzieningen in Amersfoort. Daarnaast wilde zij inzicht krijgen in de sturingsmogelijkheden die er zijn voor de gemeente, die de uitvoering uitbesteed heeft aan het Servicebureau Gemeenten (SB|G)⁸. Aanvragers en gebruikers zijn betrokken geweest bij het onderzoek, evenals gemeenteraadsleden en de Wmo-clientsraad.

De rekenkamer heeft geconstateerd dat de gemeente en het SB|G er sinds begin 2012 in zijn geslaagd om de kanteling⁹ van de Wmo vorm te geven. Er is nieuw beleid ontwikkeld en er wordt volgens een aangepast werkproces gewerkt. Zowel de consultants als de cliënten zijn in grote lijnen tevreden over het functioneren van dit proces.

---

⁶ Een informele besloten lijst met ideeën voor mogelijke onderzoeken.

⁷ Eind 2010 is (zoals elk jaar) alle fracties gevraagd suggesties te doen voor onderwerpen voor rekenkameronderzoek.

⁸ De gemeente gaat deze taken per 1 januari overnemen, zie: <http://www.amersfoort.nl/4/nieuws/Nieuwsoverzicht-Nieuwsberichten/Nieuwsoverzicht-Nieuwsberichten-2014/Nieuwsoverzicht-Nieuwsberichten-2014-Juni/Gemeente-neemt-Wmo-taken-over-van-ServicebureauGemeenten.html>

⁹ De ‘Kanteling’ houdt in dat met iedere cliënt die zich voor het eerst meldt een persoonlijk gesprek wordt gevoerd waarin wordt besproken wat de cliënt echt nodig heeft. Er wordt in het gesprek gezocht naar een passende oplossing, waarbij eerst wordt gekeken wat de cliënt zelf kan. Daarna wordt nagegaan of het sociale netwerk of een collectieve voorziening zoals bijvoorbeeld collectief vervoer kan worden ingezet. Pas als de ‘eigen kracht’, het sociaal netwerk en collectieve voorzieningen geen oplossing bieden, wordt gekeken of individuele voorzieningen nodig zijn (afpellen).

Op basis van de beschikbare gegevens konden echter geen uitspraken worden gedaan over de mate waarin het Wmo-beleid in de gemeente Amersfoort bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen van de Wmo: het dusdanig compenseren van mensen in hun beperkingen dat zij volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, terwijl zij daarbij tegelijkertijd minder een beroep doen op de individuele voorzieningen die de gemeente in het kader van de Wmo verstrekt. Dit wordt veroorzaakt door een aantal gebreken in de sturing- en verantwoordingsinformatie en in de organisatie van het werkproces.

Het onderzoek heeft de meerwaarde van de kantelgesprekken niet kunnen aantonen, terwijl de gemeente hier wel hoge verwachtingen van heeft en veel wordt geïnvesteerd in de arbeidsintensieve kantelgesprekken. De afname van het aantal aanvragen en de kostenbesparingen die in 2012 ten opzichte van 2011 zijn behaald, wordt waarschijnlijk vooral veroorzaakt door het feit dat inwoners minder vaak recht hebben op een voorziening. Voor de toekomst is het belangrijk om wel goed zicht te krijgen op het effect van de kanteling. Alleen dan kan immers sprake zijn van een structurele vermindering van de vraag naar zorg, zonder dat verder in het recht op zorg wordt gesneden. En die vermindering van de vraag is nodig, om de komende decentralisatie van de Awbz kwalitatief goed en binnen het beschikbare budget door te kunnen voeren.

De rekenkamer kwam in haar rapport met een reeks aanbevelingen. Een deel van de aanbevelingen is gericht op de uitvoering van het Wmo-beleid. Deze gaan over het verbeteren van de bekendheid van het Service|Punt (het loket), het verhogen van de waarde van het kantelgesprek, het uitwerken van het beleid ten aanzien van 'voorzienbaarheid', het verbeteren van de afstemming en samenwerking tussen het SB|G en de kernpartners, het bieden van nazorg, het halen van de beslistermijn van acht weken, het vergroten van de bekendheid van de klachten- en bezwaarprocedure en het borgen van deze aanbevelingen in het werkproces.

Een ander deel van de aanbevelingen gaat over de sturing en controle door het college. Deze aanbevelingen gaan enerzijds over het nader uitwerken van de opdracht van de gemeente aan het SB|G en anderzijds over het (anders) meten van de effectiviteit van het beleid.

Ook deed de rekenkamer een aantal aanbevelingen aan de gemeenteraad. Zij gaf de raad mee met het college af te spreken om periodiek geïnformeerd te worden over de resultaten en effecten van de uitvoering van de Wmo. En deze informatie vervolgens te gebruiken voor het bewaken van de haalbaarheid van de beleidsuitgangspunten.

Tot slot deed de rekenkamer de aanbeveling richting de toekomst om te monitoren in hoeverre de inzet van eigen kracht en het sociale netwerk van cliënten inderdaad een volwaardig alternatief kan zijn voor een individuele Wmo-voorziening. En daar de verwachtingen ten aanzien van de toekomstige vraagontwikkeling op af te stemmen, zodat een reëel beeld ontstaat op basis waarvan politieke besluiten kunnen worden genomen.

Het rekenkamerrapport is door de raad behandeld in De Ronde van 10 december 2013. De raad heeft de aanbevelingen overgenomen tijdens het Besluit van 14 januari 2014.

2.12 ONDERZOEKSREEKS DOORWERKING AANBEVELINGEN REKENKAMERONDERZOEKEN

Om de controlerende taak van de raad te ondersteunen voerde de rekenkamer in 2011-2013 een onderzoeksreeks uit naar de doorwerking van de aanbevelingen uit rekenkameronderzoeken uit het verleden.

Het doel was het verkrijgen van inzicht in de mate waarin en de wijze waarop het onderzoek van de rekenkamer en de conclusies en aanbevelingen in de praktijk een vervolg hebben gekregen. Hiermee werd onderzocht in hoeverre uitvoering is gegeven aan raadsbesluiten. Ook toezeggingen die de verantwoordelijke portefeuillehouder(s) hebben gedaan naar aanleiding van het rapport en het raadsbesluit zijn bij het onderzoek betrokken. Het uitvoeren van doorwerkingsonderzoeken had daarnaast als bijproduct dat een leereffect behaald kon worden over de effectiviteit van de rekenkameronderzoeken, bijvoorbeeld op het vlak van opzet/formulering van aanbevelingen en met dit inzicht de kwaliteit hiervan te bevorderen in de toekomst.

Bij de selectie van onderzoeken is rekening gehouden met diverse zaken zoals de uitkomsten van de onderzoeken, de actualiteit rond de onderwerpen en de inschatting of het college logischerwijs de mogelijkheid had gehad (al) e.e.a. op te pakken. De doorwerkingsonderwerpen zijn stuk voor stuk in de vorm van rekenkamerbrieven richting de raad opgeleverd. Dit om te voorkomen dat de uitkomst onnodig lang op de plank zou blijven liggen. In 2011 zijn de eerste drie onderwerpen opgestart en deze zijn in 2012 elk afgerond met een rekenkamerbrief aan de raad. In 2012 zijn wederom drie onderzoeken geselecteerd om op doorwerking bekeken te worden, deze zijn deels ook in 2012 afgerond. In 2013 werd de laatste hand aan de nog niet afgeronde onderwerpen gelegd en is het overall rapport geschreven.

De volgende onderzoeken zijn onder de loep genomen:

1. Verkeersveiligheidsbeleid
2. Sportaccommodaties in Amersfoort
3. Handhaving brandveiligheid
4. Treasury
5. Relatie gemeente en woningcorporaties
6. Meldpunt woonomgeving

Over de gehele reeks is zoals reeds aangehaald een overall rapport opgesteld en op 11 juni 2013 is dit rapport tijdens het Besluit aan de voorzitter van de raad aangeboden. De behandeling ter voorbereiding besluit zou op 25 juni 2013 plaatsvinden tijdens De Ronde, dit is verschoven naar 2 juli 2013. De besluitvorming heeft 9 juli 2013 plaatsgevonden. Met inachtneming van een amendement ingediend door PvdA, GroenLinks en D66, hebben de aanbevelingen van de rekenkamercommissie na besluitvorming door de raad geleid tot het volgende resultaat:

De raad verzoekt het college:

1. Zet de opdrachten vanuit de raad, i.c. de door de raad overgenomen aanbevelingen uit rekenkamerrapporten, expliciet als opdrachten door aan de organisatie.

2. Rapporteer binnen 1 kwartaal aan de raad over de aanpak of implementatie van de opdrachten.

3. Het college draagt er zorg voor dat de status van en ontwikkelingen in de uitvoering van de door de raad aangenomen aanbevelingen van de rekenkamercommissie geregistreerd en geborgd worden en informeert de raad in een jaarlijkse rapportage over de stand van zaken. Deze rapportage omvat in ieder geval hoe de aanbevelingen zijn opgepakt, wat er gedaan is en of dit conform de afspraken gebeurt.

De zes rekenkamerbrieven en het overall rapport (met 7 bijbehorende bestuurlijke reacties) van de afgeronde onderwerpen zijn op te vragen bij de rekenkamer.

2.13 ONDERZOEK AFHANDELING KLACHTEN EN BEZWAREN

Een adequate behandeling van klachten en bezwaarschriften is een essentieel onderdeel van de gemeentelijke dienstverlening. De rekenkamer heeft in 2013-2014 onderzocht of de wijze waarop de gemeente Amersfoort klachten¹⁰ en bezwaren afhandelt effectief en efficiënt is en in hoeverre klagers en bezwaarmakers tevreden zijn over deze afhandeling.

De raad is op twee momenten bij het onderzoek betrokken geweest. Op moment 1 is verzocht om suggesties te doen voor mogelijke onderzoeksvragen zodat een inschatting gemaakt kon worden van de wensen en verwachtingen rond dit onderwerp. En vervolgens is op moment 2 gepeild of de raad het gevoel had dat met het plan van aanpak van het onderzoek de wensen en verwachtingen afdoende werden afgedekt.

Voor het overzicht is tijdens het onderzoek de vierdeling WOZ-bezwaren, bezwaarschriften sociale zaken, algemene bezwaarschriften en klachten gevolgd. De conclusie voor de WOZ-bezwaren was dat deze voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden en de indieners zijn het meest tevreden over de afhandeling, zij geven gemiddeld een 6,3. Bij de bezwaren algemene zaken was de conclusie dat deze niet voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden en de indieners zijn niet tevreden genoeg om de afhandeling een voldoende te geven; zij geven de afhandeling gemiddeld een 5,4. De behandeling van bezwaren sociale zaken kwam in dit onderzoek als slechtste naar voren. Deze bezwaren worden niet effectief en niet efficiënt afgehandeld en met een 4,3 geven de indieners aan dat zij niet tevreden zijn over de afhandeling van hun bezwaar. Tot slot was de conclusie bij de klachten dat deze voldoende effectief en efficiënt afgehandeld worden. De indieners van een klacht zijn echter niet tevreden met de afhandeling van hun klacht; zij geven een 4.

De rekenkamer kwam naar aanleiding van het onderzoek tot een aantal aanbevelingen. Zo beveelt zij aan om na de ontvangst van een bezwaarschrift of klacht altijd en zo snel mogelijk contact op te nemen met de indiener en de communicatie met de indiener van een bezwaarschrift of een klacht centraal te stellen, ook over de voortgang van de afhandeling. Daarnaast beveelt zij aan om achterstanden weg te werken, lering te trekken uit ingediende klachten en bezwaren en de kwaliteit van de primaire besluitvorming sociale zekerheid onder de loep te nemen. Tot slot heeft de

---

¹⁰ Klachten: hier worden bedoeld de klachten over bijvoorbeeld de dienstverlening van de gemeente (dus niet de klachten die vallen onder het meldpunt woonomgeving, hier heeft de rekenkamercommissie in het verleden al onderzoek naar gedaan en deze was ook onderwerp van het doorwerkingsonderzoek uit paragraaf 2.10).

rekenkamercommissie aanbevolen om daar waar zich knelpunten voordoen de wijze van behandelen nog eens te bekijken en deze wellicht aan te passen.

Het rekenkamerrapport is in januari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden. Op 11 februari 2014 is het rapport besproken tijdens De Ronde. De besluitvorming heeft op 25 februari 2014 plaatsgevonden, waarbij de gemeenteraad de aanbevelingen van de rekenkamer heeft overgenomen.

Het college heeft in mei 2014 een RIB aangeboden met de stand van zaken van het onderzoek. De rekenkamer is in het najaar van 2014 gekomen met een rekenkamerbrief waarin zij haar meeleezblik op deze RIB uiteen heeft gezet.

2.14 ONDERZOEK GOVERNANCE EN VERBONDEN PARTIJEN GEMEENTE AMERSFOORT

De rekenkamer heeft in 2013-2014 een onderzoek naar 'Governance en verbonden partijen gemeente Amersfoort' uitgevoerd. De centrale onderzoeksvraag was "Op welke wijze geeft de gemeente Amersfoort invulling aan sturing, beheersing, verantwoording en toezicht ten aanzien van en binnen haar verbonden partijen?"

Op veel domeinen en taken werkt de gemeente Amersfoort samen met haar buurgemeenten, regionale partners en profit- en non-profitorganisaties. De samenwerkingsvormen die zij hiervoor kiest hangen samen met taken en beleidsdoelen, lokale en regionale omstandigheden, de partners waarmee zij samenwerkt en bestuurlijke keuzes over sturing en verantwoording. Veel gemeenten organiseren de uitvoering van hun gemeentelijke opgaven en taken met publieke en private partners in verbonden partijen. Dat brengt naast voordelen ook dilemma's met zich mee. Gemeenten worstelen dikwijls met de verschillende rollen die zij hebben en met de afstand.

Een belangrijke overweging voor de rekenkamer om op het gekozen moment een onderzoek te doen naar de wijze waarop de gemeente Amersfoort haar rol in samenwerkingstrajecten invult, had te maken met de decentralisaties die werden voorbereid en de verschuiving van verantwoordelijkheden tussen de rijksoverheid, provincies, gemeenten en hun regionale samenwerkingsverbanden.

Het rekenkameronderzoek was gericht op de vier aspecten van governance: sturing, beheersing, verantwoording en toezicht en op de manier waarop de gemeente Amersfoort invulling geeft aan deze aspecten. Uit het onderzoek bleek dat de formele governance op orde is. De gemeente Amersfoort heeft bewust gekozen voor het regiemodel, dit is professioneel en doordacht. Er zijn echter ook aandachtspunten geconstateerd. Het is namelijk voor de gemeenteraad lastig om zijn kaderstellende en controlerende rol in te vullen. De raad heeft onvoldoende kennis en ervaring om de diversiteit en complexiteit van de 21 verbonden partijen te doorgronden. Daarnaast is de wijze waarop de raad betrokken is bij het geheel van governance met betrekking tot de verbonden partijen te versnipperd, waardoor de raad zijn instrumentarium niet goed kan benutten.

Een ander aandachtspunt zijn de soft skills. Daarmee wordt bedoeld de gedragskant, de (hiërarchische) cultuurcomponent, de onderlinge ambtelijke afstemming en samenwerking (het leren van elkaar), het besef van wederkerigheid van belangen en de invulling van het proces van samenwerking tussen de ambtenaren en de medewerkers en directies van de verbonden partijen. Governance draait niet alleen om hiërarchisch klinkende zaken als sturen en beheersen, maar ook

om het hebben van een gezamenlijke ambitie om een (publiek) doel te bereiken, een (publiek) belang te dienen, een goed proces daartoe te ontwerpen en dat samen vorm te geven.

Tot slot verdient het behouden van de huidige kwaliteit aandacht. De wijze waarop de gemeente Amersfoort invulling geeft aan het regiemodel en de wijze waarop zij de governance organiseert met betrekking tot haar verbonden partijen is op orde. Om deze kwaliteit te behouden dient de gemeente Amersfoort op strategisch niveau haar keuzes regelmatig tegen het licht te houden.

De rekenkamer heeft de gemeenteraad aanbevelingen gedaan aan om de kennis- en informatieachterstand weg te werken, zich te verdiepen in zijn instrumenten en goede afspraken te maken met het college van B en W over de informatievoorziening. Ook deed zij de gemeenteraad de aanbeveling om actief de samenwerking te zoeken met andere gemeenteraden waarmee de gemeente Amersfoort in de vorm van verbonden partijen samenwerkt.

Ook aan het college van B en W deed de rekenkamer aanbevelingen. Ze heeft de aanbevelingen gedaan om in de besluitvorming over taken uitgevoerd door verbonden partijen, de inhoud en financiën te koppelen zodat de gemeenteraad in positie geholpen wordt. Ook deed zij aanbevelingen over de inhoud en timing van de informatie aan de gemeenteraad en over het maken van afspraken met de raad over de informatievoorziening. Andere aanbevelingen richtten zich op het toezichthouderschap, de relatie met verbonden partijen, het inrichten van een risicosignaleringssysteem en het verder ontwikkelen van het opdrachtgeverschap. Tot slot deed zij de aanbeveling om periodiek de keuzes die gemaakt zijn rond samenwerking regelmatig tegen het licht te houden en de gemeenteraad hierbij te betrekken.

Het rekenkamerrapport is in januari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden. Op 11 februari 2014 is het rapport besproken tijdens De Ronde. De besluitvorming heeft op 25 februari 2014 plaatsgevonden, waarbij de gemeenteraad de aanbevelingen van de rekenkamer met inachtneming van een aangenomen amendement heeft aangenomen.

H3 ONDERZOEKEN VAN VÓÓR 2010

In dit hoofdstuk wil de rekenkamer een overzicht bieden van de onderzoeken die in de periode vóór de raadsperiode 2010-2014 zijn gepubliceerd. De onderwerpen zijn hieronder aangegeven, wilt u bijvoorbeeld een rapport inzien kunt u contact opnemen met de rekenkamer.

3.1 OVERZICHT ONDERZOEKEN VAN VÓÓR 2010

Onderzoek
Onderzoek opvolgen moties
Onderzoek afvalstoffenheffing
Quick Scan meldpunt woonomgeving
Onderzoek subsidies Kunst & Cultuur
Onderzoek verkeersveiligheid
Quick Scan jaarstukken 2006
Onderzoek prijs/kwaliteitverhouding sportaccommodaties in Amersfoort
Onderzoek relatie gemeente en woningcorporaties
Onderzoek armoedebestrijding
Onderzoek handhaving brandveiligheid
Jaarrekening
Onderzoek parkeerfonds
Onderzoek wijkontwikkeling
Onderzoek inhuur externen
Onderzoek programmabegroting Amersfoort
Onderzoek naar sturing van de SWA
Onderzoek privatisering Midland Parc